

QANUNÇULUQ

HÜQUQ JURNALI

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin orqanı

№ 02 - fevral 2021

**Azərbaycan Respublikası demokratik, hüquqi, dünyəvi
dövlət quruculuğu yolu ilə əzmlə irəliləyir.**

**Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan xalqının ümummilli lideri**

Əminəm ki, ədliyyə və məhkəmə orqanları hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində söylərini bundan sonra da davam etdirəcək və qarşıda duran vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəklər.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

QANUNÇULUQ

hüquq jurnalı

№ 2 - fevral 2021

TƏSİSÇİ:

**Azərbaycan Respublikasının
Ədliyyə Nazirliyi**

BAŞ REDAKTOR:

Fikrət Məmmədov

REDAKSIYA HEYƏTİ:

**Fuad Ələsgərov
Toğrul Musayev
Azər Cəfərov
Adil Əliyev
Cavid Hüseynov
Elçin Xələfov**

"Qanunçuluq" jurnalı 1966-cı ildən nəşr olunur. Azərbaycanda demokratik, hüquqi dövlət quruluşu sahəsində görülən işləri, ölkəmizdə həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatını, ədliyyə və məhkəmə fəaliyyətini işıqlandırır, öz səhifələrində görkəmli alimlərin, təcrübəli hüquqşünasların məqalələrinə və gənc mütəxəssislərin çıxışlarına yer verir, Azərbaycan ədliyyəsinin tarixi, məhkəmə təcrübəsi və digər mövzularda materiallar, eləcə də yeni qəbul olunan qanunların, fərmanların və digər normativ-hüquqi aktların mətnlərini müntəzəm şəkildə dərc edir.

© "Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC

Bu sayımızda

RƏSMİ MƏLUMAT

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Füzuli, Zəngilan, Laçın və Cəbrayıl rayonlarında olublar	4
Prezident İlham Əliyev yerli və xarici media nümayəndələri üçün mətbuat konfransı keçirib	7
Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Xocalı soyqırımını abidəsini ziyarət ediblər	9
Sükut dəqiqəsi	10

ƏDLİYYƏ XƏBƏRLƏRİ

Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsi ədliyyə orqanlarında yad edilib	11
Ədliyyə işçilərindən və hakimlərdən Qarabağ Dirçəliş Fonduna dəstək	12
Məhkəmə fəaliyyəti təkmilləşdirilir	12
Ədliyyə naziri tərəfindən vətəndaşların videoqəbulu keçirilib	15
Ədliyyə orqanlarına qulluğa qəbulla bağlı növbəti test imtahanı keçirilib	15
Avropa Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresinin nümayəndə heyəti ilə videokonfrans formatında görüş	16
"Mübahisələrin alternativ həlli və ixtisaslaşmış məhkəmələrin inkişafına əlavə dəstək" layihəsinin təqdimatı olub	17
Məhkəmə-hüquq sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq genişlənir	20
Ədliyyə Nazirliyində Gənclər günü münasibətilə Nizami Gəncəviyə həsr olunan tədbir keçirilib	21

YENİ QANUNLAR, FƏRMANLAR...

"Notariat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 23 fevral tarixli 271-VIQD nömrəli Qanunu	22
"Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 23 fevral tarixli 272-VIQD nömrəli Qanunu	23
"Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 16 və 18-ci maddələrinin bəzi müddələrinin şərh edilməsinə dair" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun 2021-ci il 25 yanvar tarixli Qərarı	24
"Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1193-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinin I, III, IV və V hissələrinə, 26-cı maddəsinin II hissəsinə, 29-cu maddəsinin I və VII hissələrinə, 71-ci maddəsinin I və II hissələrinə və 149-cu maddəsinin I və III hissələrinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun 2021-ci il 19 fevral tarixli Qərarı	29

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Füzuli, Zəngilan, Laçın və Cəbrayıl rayonlarında olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva fevralın 14-də Füzuli, Zəngilan, Laçın və Cəbrayıl rayonlarında olublar.

Dövlətimizin başçısı Füzuli rayonunda Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin təməlini qoyub. Məlumat verilib ki, ümumi uzunluğu 100 kilometr olan bu dəmir yolu xəttinin strateji əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Çünki bu nəqliyyat infrastrukturunu Azərbaycan vətəndaşlarının azad olunmuş torpaqlara gediş-gəlişinin təminatında əhəmiyyətli rol oynayacaq və ən mühüm məsələ Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında birbaşa dəmir yolu nəqliyyat əlaqəsinin yaranmasına böyük töhfə verəcək.

Sonra Zəngilana gedərkən avtomobili özü idarə edən Prezident İlham Əliyev yol boyunca rayonda olan tədbirlərdən bəhs edib, torpaqların bərpası prosesinin artıq başladığını, bütün şəhərlərimizin baş planlarının hazırlandığını söyləyib, Zəngilan rayonunda birinci "ağıllı kənd" layihəsinin icra ediləcəyini, bərpa ediləcək birinci kəndin dağılmış Ağalı

Laçın rayonu Güləbird kəndində Azərbaycan Bayrağının qaldırılması

N 2 - FEVRAL 2021

RƏSMİ MƏLUMAT

kəndi olduğunu bildirib.

Dövlətimizin başçısına Zəngilan rayonunun Üçüncü Ağal kəndində icra olunacaq "ağıllı kənd" layihəsi barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, kənddə layihənin icrası əsasən 5 komponent üzrə aparılacaq. Onlar yaşayış, istehsal, sosial xidmətlər, "ağıllı kənd təsərrüfatı", alternativ enerji sahələridir. Ölkə Prezidenti görüləcək işlərlə bağlı tapşırıq və göstərişlərini verib.

Daha sonra Laçın rayonuna yola düşən dövlət başçısı yol boyunca Qubadlı rayonunun işğaldan azad edilən kəndləri - Xəndək, Muradxanlı, Həkəri, Bala Soltanlı, Padar, Yusifbəyli, Mərdanlı kəndləri barədə məlumat verib. Laçın rayonunun Gülübird kəndinə gələn ölkə Prezidenti orada Azərbaycan bayrağını qaldıraraq və çıxış edərək azad olmuş torpaqlarda həyata keçirilən bərpa işləri barədə məlumat verib.

Bildirib ki, ilk növbədə, Şuşa şəhərini elektrik enerjisi ilə təchiz etmək üçün əməli addımlara start verilib, və birinci mərhələ başa çatıb. "Azərişiq" artıq Şuşa şəhərinə elektrik xətlərini çəkib. Şuşa şəhərini dayanıqlı elektrik enerjisi ilə təmin etmək və ondan sonra şəhərin inkişafını təmin etmək üçün "Azərenerji" Səhmdar Cəmiyyəti də Şuşa şəhərinə yüksək gərginlikli xətləri çəkir və Şuşa şəhərində elektrik yarımstansiyası inşa edir.

Dövlət başçısı həmçinin Laçın rayonunun cənub hissəsində - Gülübird kəndinin ərazisində su elektron stansiyaları

Füzuli rayonunda Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin təməlinin qoyulması

"Gülübird Su Elektrik Stansiyasının açılışı

RƏSMİ MƏLUMAT

QANUNÇULUQ

nın bərpasından danışıraq mənfur düşmənin işğal dövründə vaxtilə mövcud olmuş stansiyaları darmadağın etdiyini qeyd edib, 8 meqavat gücündə Güləbird Su Elektrik Stansiyasının azad edilmiş torpaqlarda istismara verilən birinci elektrik stansiyası olduğunu vurğulayıb, Laçın rayonu ərazisində 5, Kəlbəcər rayonunun ərazisində isə 12 su elektrik stansiyasının yenidən qurulacağını bildırıb.

Azad edilmiş torpaqların "yaşıl enerji" zonası olacağını bəyan edən Prezident İlham Əliyev Kəlbəcər və Laçın rayonlarında külək enerjisinin, Zəngilan, Cəbrayıl rayonlarında daha çox Günəş enerjisinin böyük potensialının olduğunu və artıq ilkin tədqiqatların aparıldığını söyləyib və qeyd edib ki, biz enerji generasiya güclərimizi, ötürücü xətlərimizi yenidən quraraq Qarabağı "yaşıl enerji" zonasına çevirəcəyik.

Ölkə başçısı Horadizdə yeni-cə təmali qoyulmuş Horadiz-Zəngilan-Ağbend dəmir yolunun çox böyük strateji əhəmiyyətindən bəhs edib, uzun fasilədən sonra Azərbaycanın və onun ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının dəmir yolu ilə bir-birinə bağlanacağını, beləliklə, həm strateji, həm iqtisadi, həm də siyasi məqsədlərimizin həyata keçiriləcəyini vurğulayıb.

Ali Baş Komandan Ermənistanda revanşist qüvvələr baş qaldırmağa, Azərbaycanı növbəti təxribatlarla, növbəti müharibə ilə hədələməyə çalışdığını qeyd edərək bildirib ki, "heç vaxt imkan verə bilmərik

Zəngilan rayonunda "ağıllı kənd" layihəsi icra olunacaq

Zəngilan rayonundakı Bəsitçay Dövlət Təbiət Qoruğunun ərazisində

ki, erməni faşizmi bir daha başını qaldırsın. Biz erməni faşizmini məhv etmişik. Düşməni öz doğma torpaqlarımızdan qovmuşuq. Onları torpaqlarımızdan rədd etmişik".

Ermənilərin Laçın rayonunu qaytarmaq fikirlərinin belə olmadığını, Şuşadan sonra işğala məruz qalmış ikinci rayon olan Laçının işğal altına düşməsinin faktiki olaraq Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında coğrafi bağlantı yaratdığını xatırladıb, bu torpaqları düşməndən azad edən Müzəffər Ordunun Ali Baş Komandanı kimi Azərbaycan bayrağını qaldırdığını qeyd edib, bu bayraq altında Azərbaycan xalqına doğma Laçın diyarından müraciət edib: "Bizim Qələbəmiz tarixi Qələbədir. Biz tarixi ədaləti bərpa etdik. Biz öz haqlarımızı bərpa etdik, biz şəhidlərimizin qanını aldıq, biz

düşməndən qisas aldıq və qayıtmışdıq. İndi isə bərpa işləri gedir və gedəcək. Mən demişəm, biz bu bölgəni - Qarabağı cənnətə çevirəcəyik. Artıq bütün göstərişlər verilib. Bütün işlər görülür, planlı şəkildə görülməyə və biz bundan sonra bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq. Heç kim bizi bundan sonra bu torpaqlardan tərpedə bilməz. Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!"

Sonra Prezident İlham Əliyev Həkəri çayı üzərində yerləşən 8 meqavat gücündə "Güləbird" Su Elektrik Stansiyasının açılışında iştirak edib, stansiyanı işə salıb.

Dövlətimizin başçısı, birinci xanım və qızları Leyla Zəngilan rayonundakı Bəsitçay Dövlət Təbiət Qoruğunun ərazisində olublar.

Erməni qəsbkarlar işğal altında saxladıkları dövrdə digər ərazilərdə olduğu kimi, Bə-

sitçay qoruğunda da ekoloji terror törədiblər. Mənfur düşmən qoruğun meşəlik ərazisinin demək olar ki, yarısını məhv edib, ağacların kökünü, oduncağını yandırdı. Burada illərlə formalaşmış təbii ekosistemin tarazlığına erməni vandalizmi nəticəsində ciddi zərbə vurulub.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Bəsitçay qoruğunda çinar ağacları əkib, Bəsitçaya balıq buraxıblar.

Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndinin ərazisinə gələn Prezident İlham Əliyevə işğaldan azad olunmuş torpaqlarda əkinlərlə bağlı görülən işlər barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, hazırda əkin sahələrinin monitorinqi davam etdirilir. Əlavə əkin sahələri müəyyən olunduqca yenilənmiş təkliflər verilir.

Prezident İlham Əliyev yerli və xarici media nümayəndələri üçün mətbuat konfransı keçirib

Fevralın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yerli və xarici media nümayəndələri üçün mətbuat konfransı keçirib.

Media nümayəndələrinə müraciət edən Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımı haqqında danışıb:

- Bu gün Xocalı soyqırımının 29-cu ildönümüdür. Xocalı faciəsi Ermənistan tərəfindən Azərbaycan əhəlisinə qarşı törədilmiş qanlı cinayətdir, soyqı-

rımıdır. Bu soyqırımı nəticəsində 613 mülki şəxs xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmişdir. Onlardan 106-sı qadın, 63-ü uşaq idi. Xocalı soyqırımını törədən hərbi cinayətkarlardır. Onların bir çoxu İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan Ordusu tərəfindən məhv edilmişdir.

Xocalı soyqırımı Ermənistan faşizminin

təzahürü idi. Ermənistan faşizmi o vaxt baş qaldırırdı və 1992-ci ildən son hadisələrə qədər erməni faşizmi Azərbaycan xalqına böyük zərbə vurmuşdur. Hərbi təxribatlar, terror aktları, dinc əhaliyə qarşı qəddarlıq, şəhərlərimizin, kəndlərimizin atəşə tutulması, eyni zamanda, İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə ballistik raketlərlə dinc şəhərlərin bombalanması - bütün bunlar erməni faşizminin təzahürləridir.

Xocalı soyqırımını dünya ictimaiyyəti tərəfindən tanınır, 10-dan çox ölkə bu hadisəni rəsmən soyqırımını kimi tanımış, təsdiq etmişdir və bu proses davam etdirilir. Azərbaycan dövləti, eyni zamanda, ölkəmizin ictimai təşkilatları bu sahədə böyük fəallıq göstərirlər və bu gün dünyada Xocalı soyqırımı

haqqında kifayət qədər dolğun məlumat vardır. Ermənistan dövlətinin hərbi cinayətləri sənədləşdirilib, video, foto materiallar kifayət qədər geniş auditoriyaya təqdim edilibdir. İndi bütün dünya görür və bilir ki, Azərbaycan xalqı XX əsrin sonunda soyqırımına məruz qalmışdır.

Xocalı soyqırımının törədilməsi ilə Ermənistan, əslində, Azərbaycan xalqının iradəsini qırmaq istəyirdi. Təsadüfi deyil ki, Ermənistan rəhbərləri - hərbi cinayətkarlar xarici jurnalistlərə müsahibə verərkən, bu barədə sualı cavablandırarkən qürur hissi ilə qeyd edirdilər ki, bəli, Ermənistan bu hərbi cinayəti dinc əhaliyə qarşı törədib. Ona görə ki, Azərbaycan xalqı görsün, Ermənistan rəhbərliyi dinc əhaliyə də əl qaldıra bilər.

Biz isə Xocalı qurbanlarının intiqamını döyüş meydanında aldığımız. 44 gün davam edən İkinci Qarabağ müharibəsində Ermənistan ordusunu darmadağın edərək, öz tarixi torpaqlarımızı işğalçılardan azad edərək, o cümlədən Xocalı qurbanlarının da qanını aldığımız. Azərbaycan güclü dövlət kimi heç vaxt imkan verməz ki, bir daha erməni faşizmi baş qaldırınsın, halbuki belə meyillər görünməkdədir. Bu gün Azərbaycan öz fəaliyyəti ilə bölgənin gələcək inkişafına töhfə verir, bölgədə sabitliyin tam bərqərar olması üçün əməli addımlar atır.

Bu günlərdə Azərbaycanda bir çox tədbirlər keçirilir və bu tədbirləri işıqlandırmaq üçün xaricdən böyük bir jurnalist qrupu gəlmişdir. Mən onlara

təşəkkürümü bildirirəm ki, bu hadisələri, bu soyqırımını işıqlandırmaq üçün bu gün Azərbaycanlılardır. Eyni zamanda, bilirəm ki, onların bəziləri azad edilmiş torpaqlara getmişlər, o dağıntıları öz gözləri ilə görmüşlər və bundan sonra da gedəcəklər. Buna görə bir daha dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Sonra jurnalistlərin suallarını cavablandıraraq dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki böyük Qələbəsini, eləcə də müharibədən sonrakı prosesləri, ermənilərin işğal dövründə doğma

torpaqlarımızı büsbütün viran etməsi, törətdiyi hərbi cinayətləri, həmin ərazilərin bərpası ilə bağlı atılan addımları, görülən işləri həm yerli, həm də xarici auditoriyanın diqqətinə çatdırıb. Təxminən 4 saat 20 dəqiqə davam edən mətbuat konfransında Azərbaycan Prezidenti 35-dən artıq yerli və xarici KİV əməkdaşlarının 50-yə yaxın sualını cavablandıraraq

Tədbirdə bütün dünyada tanınan xarici KİV-lər - Türkiyənin CNN, "TRT Haber", "TRT World", "Haber Qlobal" televiziyaçıları, "Sözçü" və "Yeni

Şəfəq" qəzetləri, Anadolu Agentliyi, Rusiyanın TASS, RİA-Novosti agentlikləri, "Zvezda" və "Bolşaya Aziya" media-holdinqləri, RBK telekanalı, Ukraynanın "Ukraina-24", "5-ci Kanal", "1+1", "İnter" telekanalları, Böyük Britaniyanın "Teleqraf" və "Independent" qəzetləri, "Reuters" Agentliyi, "Middle East Eye" media qurumu, Yaponiyanın "Jiji Press" Agentliyi, İspaniyanın "La Vanguardia" qəzeti, Yunanıstanın "Real Group Media" şirkəti, İranın Mehr Agentliyi təmsil olunublar.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Xocalı soyqırım abidəsini ziyarət ediblər

XX əsrdə bəşər tarixinə Xocalı soyqırımını kimi daxil olan qanlı faciənin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar fevralın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva faciə qurbanlarının xatirəsinə Bakının Xətai rayonunda ucaldılmış abidəni ziyarət ediblər.

Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırım abidəsinin önünə

əklil qoyub, faciə qurbanlarının xatirəsini ehtiramla yad edib.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva abidənin önünə gül dəstəsi qoyub, faciə qurbanlarının xatirəsinə ehtiramını bildirib.

Xocalı soyqırımından 29 il ötür. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı dəstələri sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı alayının iştirakı ilə Xocalı şəhərini yerlə-yeksan etdi. Erməni təcavüzkarlarının Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi növbəti kütləvi qırğın nəticəsində 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq, 70 qoca dünyasını dəyişdi. 1275 dinc sakin əsir götürüldü, 150 nəfərin taleyi isə hələ də məlum deyil. Bu soyqırımı aktı nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edildi, 25 uşaq hər iki valideynini, 132 uşaq isə valideynlərindən birini itirdi.

Xocalı faciəsi təcavüzkar

erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı törətdiyi soyqırımı və etnik təmizləmə siyasətinin qanlı səhifəsidir. Azərbaycan dövləti ötən illər ərzində erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı törətdiyi cinayətlər, o cümlədən, Xocalı soyqırımı haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, onun soyqırımı kimi tanınması üçün ardıcıl fəaliyyət göstərmişdir. Faciə ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva böyük xidmətlər göstərmişdir. Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində də hər il silsilə tədbirlər reallaşdırılır. İndiyə qədər 10-dan çox ölkə və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalı faciəsini soyqırımı kimi tanıyıb.

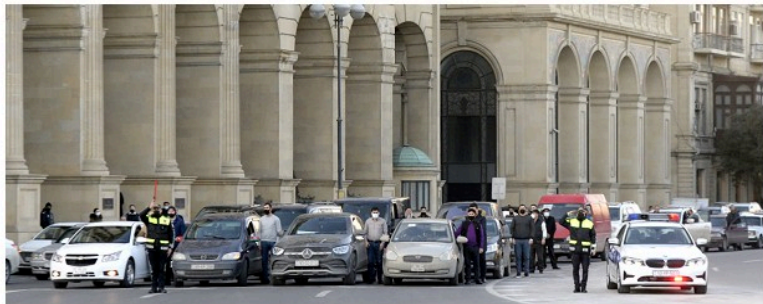
Xocalı soyqırımını törətməkdə düşmənin məqsədi torpaqlarımızı zorla ələ keçirmək olsa da, bu ağır faciə xalqımızı daha da mətinləşdirdi, qəhrəman övladlarımızı Vətən və milli dövlətçiliyimiz naminə qətiyyətli və mütəşəkkil mübarizəyə səfərbər etdi. İllər keçdi. 2020-ci ildə baş verən Vətən müharibəsində müstəqilliyin övladları 30 il işğal altında qalan torpaqlarımızı azad etməklə yeni reallıq yaratdı, "dəmir yumruq" qalib gəldi. 44 günlük müharibədə misilsiz igidlik nümunələri göstərən qəhrəman ordumuz Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Xocalı faciəsi qurbanlarının da qisasını aldı, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmadı. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi, Vətən bütövləşdi. Bununla da xalq öz rəhbərinin ətrafında yumruq kimi birləşərək tarixi hədəflərinə qovuşdu.

Sükut dəqiqəsi

Fevralın 26-da Bakı vaxtı ilə saat 17:00-da Azərbaycanın bütün ərazisində Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Həmin anda paytaxtın küçələrində nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti dayandırılıb. Ölkəmizin şəhər və rayonlarında, kənd və qəsəbələrində, xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərdə Azərbaycanın dövlət bayraqları endirilib.

Azərbaycan paytaxtının min-

lərlə sakini fevralın 26-da Xətai rayonunda faciə qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edərək şəhidlərin xatirəsinə ehtiramla anıb, abidənin önünə əklillər qoyub, qərənfilər düzüblər. Təhsil müəssisələ-

rində ilk dərslər bu faciəyə həsr olunub. Respublikamızın şəhər və bölgələrində, məscidlərdə, kilsələrdə, sinaqoqlarda və xarici ölkələrdə Xocalı soyqırımı qurbanlarının anım mərasimləri keçirilib.

Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsi ədliyyə orqanlarında yad edilib

Bəşər tarixinə ən dəhşətli faciələrdən biri kimi daxil olmuş Xocalı soyqırımından 29 il ötür. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri bütün beynəlxalq hüquq normalarını pozaraq, Xocalı şəhərinin dinc əhalisinə qarşı misli görünməmiş qəddarlıqla divan tutublar.

Faciənin ildönümü ilə əlaqədar Ədliyyə Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektivi Bakının Xətai rayonunda Xocalı soyqırımını abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstələri qoyaraq dərin ehtiramlarını bildiriblər.

Soyqırımını qurbanlarının xatirəsi nazirlikdə və struktur qurumlarda anılaraq Xocalı hadisələrinə nəzər salınıb, bu kütləvi qətləmin sülh və bəşəriyyət əleyhinə yönələn əməl olduğu və ən ağır beynəlxalq cinayət sayıldığı bildirilib. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin yerli və xarici media nümayəndələri üçün fevralın 26-da keçirdiyi geniş mətbuat konfransında vurğuladığı kimi, Xocalı soyqırımı, həmçinin işğalçı düşmənin ötən dövrdə törətdiyi hərbi təxribatlar, dinc əhaliyə qarşı qəddarlıq, Vətən müharibəsində ballistik raketlərlə dinc şəhərlərimizi bombalaması erməni faşizminin təzahürləridir.

Bildirilib ki, bu qanlı faciəyə ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra siyasi-hüquqi qiymət verilib, dövlət başçısı və

respublikamızın Birinci-vitse prezidenti Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən Xocalı soyqırımını barədə həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması üzrə məqsədyönlü tədbirlər görülür, bu istiqamətdə Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə "Xocalıya ədalət!" kampaniyası uğurla həyata keçirilir.

Müəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində rəşadətli Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı erməni işğalından azad edərək, şəhidlərimizin, soyqırımını qurbanlarının qisasını aldı, onların qanı yerdə qalmadı.

Azərbaycan xalqı bu dəhşətli faciəni heç zaman unutmur, tor-

paqlarımız uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin, soyqırımını, insanlıq əleyhinə və müharibə cinayətlərinin qurbanlarının ruhunu hər zaman uca tutur.

Ədliyyə işçiləri saat 17:00-da soyqırımını qurbanlarının əziz xatirəsini əbədi ehtiram əlaməti olaraq bir dəqiqəlik sükutla yad ediblər.

Nazirlikdə həmçinin, Xocalı faciəsi ilə bağlı sənədlərdən və fotolardan ibarət slaydlar nümayiş etdirilib, Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dillər Universiteti ilə birgə keçirilmiş Xocalı soyqırımına həsr olunmuş tədbirlərdə gənc ədliyyə işçiləri və könüllüləri də iştirak ediblər.

Ədliyyə işçilərindən və hakimlərdən Qarabağ Dirçəliş Fonduna dəstək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində xalqımızın Böyük Qələbəsi ilə doğma torpaqlarımız erməni işğalından azad edilərək ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu. Artıq müharibə arxada qalıb və ölkəmiz böyük quruculuq, inkişaf dövrünə qədəm qoyub.

Otuz il ərzində erməni qəsbkarları tərəfindən maddi və mədəni sərvətləri talan edilmiş və büsbütün dağıdılmış ərazilərimizin yenidən həyata qaytarılması istiqamətində dövlət başçısının rəhbərliyi ilə nəhəng bərpa-quruculuq işləri aparılır. Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən ölkəmizin hərtərəfli tərəqqisi naminə gerçəkləşdirilən

mühüm layihələr çərçivəsində azad edilmiş ərazilərdə dini abidə və məscidlərimizin bərpa olunmasına xüsusi önəm verilir.

Cənab Prezidentin və birinci xanımın azad olunan ərazilərimizə müntəzəm səfərləri doğma torpaqlarımızın dirçəldilməsinin və xalqımızın öz dədə-baba yurdlarına qayıdışının təminatına və insanların böyük ruh yüksəkliyinə səbəb olub.

Eyni zamanda dövlət başçısının 04.01.2021-ci il tarixli Fərmanı ilə azad edilmiş torpaqlarımızın dirçəldilməsi ilə bağlı tədbirlərə dəstək məqsədilə yaradılmış "Qarabağ Dirçəliş Fondu" həmin ərazilərdə dayanıqlı məskunlaşma üçün müasir və layiqli həyatın, habelə təhlükəsiz yaşayışın, səmərəli fəaliyyətin və rifahın təmin edilməsinə xidmət edir.

Ədliyyə işçiləri və hakimlər mütəmadi olaraq Silahlı Qüvvə-

lərə Yardım Fonduna, habelə "YAŞAT" Fonduna əmək haqlarından ianələr etməklə dövlətimiz, xalqımız və ordumuzla həmrəylik nümayişi kimi mənəvi borc hesab edirlər. Bu mənada işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın dirçəlişi naminə həyata keçirilən tədbirlərə dəstək göstərmək məqsədilə ədliyyə işçiləri və hakimlər hazırda da əmək haqlarından 500 min manatın Qarabağ Dirçəliş Fonduna köçürülməsi qərarına gəliblər.

Xalqımız, o cümlədən ədliyyə və məhkəmə işçiləri qəti əmindirlər ki, doğma torpaqlarımız ölkə Prezidentinin müdrik rəhbərliyi ilə yenidən dirçələcək və orada tezliklə həyat qaynayacaqdır.

Məhkəmə fəaliyyəti təkmilləşdirilir

Fevralın 24-də Məhkəmə-Hüquq Şurasının növbəti iclası keçirilib. Video formatda keçirilən iclasda məhkəmə fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi üzrə ötən il görülmüş işlər, habelə qarşıda duran vəzifələr müzakirə edilib.

Çıxış edən Şuranın sədri, ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov 2020-ci ilin Azərbaycan Respublikasının Prezi-

denti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik və yenilməz sərkərdəliyi ilə xalqımızın Qarabağın azadlığı uğrunda apardığı Vətən müharibəsində qələbəsi - Zəfər ili kimi tariximizə əbədi həkk edildiyini vurğulayıb.

Xocalı soyqırımı və digər hərbi cinayətlər törədən mənfur düşmən üzərində bu möhtəşəm Qələbə Ulu Öndər Heydər Əliyevin yaratdığı

müstəqil respublikamızın cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün, o cümlədən hərbi və iqtisadi sahələrdə

misilsiz inkişafı sayəsində mümkün olub. Vətən müharibəsi günlərində Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın xalqımızın ədalətli mübarizəsi naminə vətənpərvər çağırışları xüsusi əhəmiyyət kəsb edib.

İclasda COVID-19 infeksiyasının qarşısının alınması ilə bağlı ötən il həyata keçirilən tədbirlər, o cümlədən beynəlxalq tövsiyələr də nəzərə alınmaqla məhkəmələrdə işlərə baxılmasının məhdudlaşdırıldığı, zəruri profilaktik və preventiv işlərin görüldüyü bildirilib. Məhkəmə proseslərinin "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi vasitəsilə distant aparılması üçün xüsusi proqram modulu hazırlanıb, bir çox işlərə video bağlantı ilə baxılıb. Operativ olaraq qanunvericiliyə dəyişikliklərin edilməsi cinayət işlərinə də bu formatda baxılmasına imkan verib.

İclasda ötən il "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" ölkə Prezidentinin 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanının icrası üzrə tədbirlərin davam etdirildiyi, mühüm qanunvericilik aktlarının hazırlanması və bir çoxunun qəbul edildiyi bildirilib.

Dövlət başçısının qanunvericilik təşəbbüsü ilə yüksək humanizmin növbəti təzahürü olaraq, cinayət qanunvericiliyinə mühüm dəyişiklər edilib, 35 əməl dekriminallaşdırılıb, 30 maddənin sanksiyasına alternativ cəzalar daxil edilib. Bu sahədə yeni qanunların tətbiqi ilə əlaqədar məhkəmələr tərəfindən 2000-dən çox məhkum

cəzadan tamamilə azad edilib, 3300-dən artıq məhkumun cəza müddəti azaldılıb.

Ötən il həmçinin yeni kommersiya və inzibati məhkəmələr fəaliyyətə başlayıb, həmin məhkəmələr təcrübəli hakimlərlə komplektləşdirilib. Kommersiya işlərinə çevik baxılması üçün iddiaların elektron qəbulu və elektron sənəd dövriyyəsi təsbit olunub. Əlçatanlığın effektiv müəyyən edilməsi nəticəsində kommersiya işlərinin sayı 50%-dək artıb, iddiaların 94%-i təmin olunub, qərarların sabitliyinin göstəricisi 96% təşkil edib.

İclasda kadr korpusundan daha səmərəli istifadə edilməsi üçün ötən il hakimlərin təyinatı ilə bağlı 60-dan çox qərarın qəbulu, o cümlədən dövlət başçısının Sərəncamları ilə 30-dan çox rəhbər hakim vəzifələrinə təyinatların aparılması, bir sıra hakimlərin iş yerinin intizam qaydasında dəyişdirilməsi və ya aşağı işə keçirilməsi, yüksək hazırlığa və zəruri mənəvi keyfiyyətlərə malik 20-dək yeni nəsl gənc hakimlərin ali və apellyasiya məhkəmələrinə irəli çəkilməsi diqqətə çatdırılıb.

Şura sədri Fikrət Məmmədov həmçinin, bildirib ki, hakimlərin məsuliyyət hissəsinin artırılması üzrə görülən tədbirlər çərçivəsində videokonfrans formatında ölkənin bütün məhkəmə sədri və müavinləri, kollegiya sədrələrinin iştirakı ilə müşavirə keçirilərək qanunun aliliyinin və qərarların ədalətliyinin təmin edilməsi ilə bağlı dövlət başçısının tövsiyələri qəti nəzərə çatdırılıb. Bu məsələlərin hər bir hakimlərin və məhkəmə işçisinin ciddi şəkildə diqqətinə yetirilməsi məqsədilə bütün məhkəmələrdə yığıncaqlar keçirilib, yol verilən nöqsanlar və onların səbəbləri müzakirə edilib.

Fərmanın icrası çərçivəsində ötən il Şuranın qərarı ilə "Hakimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi Qaydaları" təsdiq edilib, onun elektron proqram təminatı hazırlanıb. Qaydalara uyğun olaraq 100-dən çox hakimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi məqsədilə ali, apellyasiya məhkəmələrinin, habelə müvafiq məhkəmə sədrələrinin rəyləri, Ədliyyə Nazirliyinin məlumatları, digər aidiyyəti materiallar toplanılıb, zəruri təhlillər aparılıb və yekun rəylər hazırlanıb.

Korrupsiyaya şərait yaradan halların qarşısının alınması və obyektivliyin təmin olunması məqsədilə Şura tərəfindən məhkəmələrdə monitorinqlər aparılaraq, yol verilən bir çox nöqsanlar aradan qaldırılıb, o cümlədən 2 məhkəmə sədri intizam məsuliyyətinə cəlb olunub. Fəaliyyətdə şəffaflığın təmin edilməsi üçün məhkəmə qərarlarının dərci üzrə xüsusi proqram təminatı hazırlanıb.

Həmçinin, ötən il 8 hakim intizam məsuliyyətinə cəlb edilib, fəaliyyətində aşkar edilən pozuntular 80-dən çox hakim və məhkəmə sədrinin diqqətinə çatdırılıb. 16 hakimlərin səlahiyyətlərinə müxtəlif əsaslarla, o cümlədən səlahiyyət müddəti uzadılmadığına görə xitam verilib.

Fərmanla ayrılış 200 yeni

hakim ştatının yüksək hazırlığa və mənəvi keyfiyyətlərə malik hüquqşünaslar hesabına kompleksləşdirilməsi məqsədilə, Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən müsabiqələr xüsusi karantin rejimi qaydalarına riayət olunmaqla davam etdirilib, hakimliyə namizədlərin keyfiyyətli distant təlimi təşkil olunub. 44 nəfər namizəd bütün imtahanları, o cümlədən yarım illik tədrisi və məhkəmələrdə stajkeçməni uğurla başa vurub və dövlət başçısının 03.02.2021-ci il tarixli Sərəncamı ilə müxtəlif birinci instansiya məhkəmələrinə təyin ediləblər.

Bununla yanaşı hakimlərin seçilməsi prosesi davam edir. Test və yazılı imtahandan uğurla keçmiş növbəti 64 nəfər hakimliyə namizədlə bu ərəfədə şifahi imtahanlar keçiriləcəkdir. 300-dən çox hüquqşünasla test imtahanı isə mart ayının 3-nə təyin edilib.

İclasda qeyd olunub ki, son illər həyata keçirilən qanunvericilik və institusional tədbirlər məhkəmələrin mülki sahədə iş yükünün xeyli azalmasına təsir edib. Bu isə işlərə daha çevik və keyfiyyətlə baxılmasını şərtləndirir. Belə ki, ötən il birinci instansiya məhkəmələrinin mülki işlər üzrə yekun qərarlarının demək olar ki, 80%-i ilə tərəflər razılıb, başqa sözlə həmin işlərdən apellyasiya şikayəti verilməyib. Ümumiyyətlə, birinci instansiya məhkəmələrinin mülki işlər üzrə yekun qərarlarının 95%-i, hökmlərin isə 91,3%-i dəyişdi-

rilməyərək sabit qalıb.

Məhkəmə infrastrukturunun müasirləşdirilməsi üzrə tədbirlər ötən ildə də davam etdirilib. Yüksək texnologiyalı müasir Sumqayıt və Masallı məhkəmə komplekslərinin, Bakı şəhəri Suraxanı rayon məhkəməsi binasının tikintisi başa çatdırılıb. Məhkəmələrin üçdə ikisini əhatə edən "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin ölkənin bütün məhkəmələrində tətbiqi məqsədilə Dünya Bankı ilə xüsusi layihə icra olunur.

Eyni zamanda Şurada dövlət başçısının məhkəmə fəaliyyətində ədalət, qanunçuluq, qərəzsizlik, hər kəsin qanun və məhkəmə qarşısında bərabərliyi və ədalət mühakiməsinin digər prinsiplərinə dönmədən riayət edilməsi, şəffaflığın təmin olunması, korrupsiya və digər neqativ hallara qarşı mübarizənin gücləndirilməsi ilə bağlı qəti tapşırıq və tövsiyələrdən irəli gələn məsələlər müzakirə edilib. Qanun pozuntularına ciddi reaksiya verilməsi, korrupsiya və digər neqativ hallara qarşı barışmaz münasibət göstərilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Ölkə Prezidentinin məhkəmə-hüquq sistemində islahatlarının dərinləşdirilməsi haqqında Fərmanının icrası ilə bağlı qarşıda duran vəzifələr qeyd edilib, o cümlədən məhkəmə fəaliyyətinə müdaxilənin qarşısının alınması, məhkəmə rüsumlarının diferensiasiyası, məhkəmələrin maddi təminatının yaxşılaşdırılması və s.

məsələlərə toxunulub.

Şura üzvü, Ali Məhkəmənin sədri Ramiz Rzayev çıxış edərək məhkəmə qərarlarının ədalətliyi və şəffaflıqla bağlı tələblərin hər bir hakimin gündəlik fəaliyyətində rəhbər tutulmasının vacibliyini bildirib, məhkəmələr tərəfindən yol verilən nöqsanlar və onların aradan qaldırılması, məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzunun yüksəldilməsi üzrə tədbirləri qeyd edib.

Çıxış edən digər nətiqlər, o cümlədən vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri Şuranın fəaliyyətinin şəffaflığından məmnunluqlarını bildirib, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması üzrə fikirləri ilə bölüşüblər.

İclasda məhkəmələrin ərazi yurisdiksiyasında dəyişikliklərin edilməsi, o cümlədən Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin ərazi yurisdiksiyasının müəyyən edilməsi üzrə müvafiq qərarlar qəbul olunub, Hakimlərin Seçki Komitəsi üzvlüyünə verilmiş namizədlər sırasından Komitə üzvləri seçilib.

Qanunvericiliyin tələblərinin pozulmasına görə Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin hakimləri Elçin Hüseynov, Ayaz Mahmudov və Vəzirxan Məlikova töhmət verilib, Sumqayıt İnzibati Məhkəməsinin hakimi İsmayıl Quliyevə irad tutulub. Həmçinin, korrupsiyaya şərait yaranan hüquqpozmaya yol verilməsinə, habelə hakim etikasının pozulmasına görə intizam icraatı başlanılıb.

Ədliyyə naziri tərəfindən vətəndaşların videoqəbulu keçirilib

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin insanlara layiqli xidmət göstərilməsi, onların müraciətlərinə qayğı və həssaslıqla yanaşılması ilə bağlı tapşırıqları Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən daim diqqətdə saxlanılır.

Pandemiya şəraiti ilə əlaqədar vətəndaşların müraciətlərinə elektron qaydada baxılması təmin edilir, onların videoformatda qəbulu genişləndirilərək nazirliyin və struktur qurum-

larının rəhbərliyi tərəfindən mütəmadi videoqəbullar həyata keçirilir.

Fevralın 10-da ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov tərəfindən paytaxtda və müxtəlif bölgələrdə yaşayan vətəndaşların videoformatda qəbulu keçirilib, ədliyyə fəaliyyəti ilə bağlı müraciətləri dinlənilib, qaldırılan məsələlərin həlli üzrə zəruri tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti məsul işçilərə müvafiq tapşırıqlar verilib. Müraciətlərin din-

lənməsinin videoformatda təşkili vətəndaşlar tərəfindən məmnunluqla qarşılanıb.

Nazir həmçinin, qəbulda iştirak edən şəhid ailə üzvlərinin qayğıları ilə maraqlanıb. Vətəndaşlar şəhid ailələrinin və qazilərin yüksək dövlət qayğısı ilə əhatə olunduğunu vurğulayaraq onların müraciətlərinə həssaslıqla və diqqətlə yanaşılmasına görə ölkə Prezidentinə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Ədliyyə orqanlarına qulluğa qəbulla bağlı növbəti test imtahanı keçirilib

Ədliyyə Nazirliyinin kadr korpusunun yenilənməsi tədbirləri çərçivəsində bölgələrdə yerləşən nazirliyin icra və probasiya, həmçinin qeydiyyat qurumlarında işləmək arzusunda olan hüquqşünaslarla elan olunmuş müsabiqə üzrə fevralın 13-də növbəti test

imtahanı keçirilib.

İmtahanda iştirakla bağlı ərizələrin qeydiyyatı elektron xidmət vasitəsilə aparılmaqla namizədlərə yalnız müvafiq ərizə təqdim etmələri kifayət olub. Müsabiqəyə bütün regionlardan qatılan namizədlərin hər üç nəfərdən biri qadın, təxminən yarısı isə gənclər olmaqla

əksəriyyəti əmək fəaliyyətinə ilk dəfə ədliyyə orqanlarında başlamaq istəyənlərdir.

Pandemiya ilə əlaqədar xüsusi karantin rejiminin tələblərinə əməl olunmaqla Dövlət İmtahan Mərkəzi ilə birlikdə namizədlərlə fərdi qaydada, müasir texnologiyalar tətbiq edilməklə iki qrupda keçirilmiş

imtahanı vətəndaş cəmiyyəti institutlarının və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri izləyiblər.

"Ədliyyə orqanlarına qulluğa qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqənin və müsahibənin keçirilməsi Qaydaları"na əsasən test imtahanında namizədin hüquqi biliklərini, məntiqi nəticələr çıxarmaq qabiliyyətini və ümumi dünyagörüşünü müəyyən etmək üçün verilən test tapşırığı 100 sualdan ibarət olub.

241 nəfərin iştirak etdiyi imtahanın nəticələrinə dair namizədlərə yerindəcə arayış təqdim olunub və yekuna görə mümkün 90 baldan 55 və daha artıq bal toplayan 126 nəfər

müvəffəqiyyət qazanıb. Siyahı, həmçinin nazirliyin (www.justice.gov.az) və DİM-nin (www.dim.gov.az) internet səhifələrində yerləşdirilib.

Bildiririk ki, test imtahanında uğur qazanmış namizədlər müsabiqənin söhbət mərhələsində iştirak etmək üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş sənədlərini 15 gün ərzində, saat 9-dan 18-dək Ədliyyə Nazirliyinin Kadrlar idarəsinə (Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 1) təqdim etməlidirlər. Kadr sənədlərinin siyahısını və müvafiq nümunələri nazirliyin internet səhifəsindən əldə etmək mümkündür.

Xatırladıq ki, "Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə

haqqında" Qanunla müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən namizədlər növbəti mərhələyə buraxılacaq və onlarla fərdi qaydada söhbət aparılacaqdır. Söhbətin keçirilmə vaxtı və yeri barədə namizədlərə məlumat veriləcəkdir.

Eyni zamanda qeyd olunur ki, namizədlərin söhbət mərhələsinə mükəmməl hazırlaşmalarına və yüksək nəticələrə nail olmalarına köməklik məqsədilə nazirliyin Ədliyyə Akademiyasında ənənəvi hazırlıq kursları təşkil ediləcəkdir.

Əlavə informasiyanı nazirliyin internet səhifəsindən, eləcə də (012) 538-01-62, (012) 538-08-85 nömrəli telefonlar vasitəsilə almaq olar.

Avropa Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresinin nümayəndə heyəti ilə videokonfrans formatında görüş

Fevralın 25-də Avropa Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresinin nümayəndə heyəti ilə ədliyyə nazirinin müavini Vilayət Zahirovun videofor-
matda görüşü keçirilib.

Tədbirdə Konqresin yerli və regional demokratiya üzrə həmməruzəçiləri, "Yerli Özünüidarə haqqında" Avropa Xartiyası üzrə eksperti, həmçinin Ədliyyə

Nazirliyinin Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin və Beynəlxalq əməkdaşlıq idarəsinin rəhbər şəxsləri iştirak ediblər. Görüşdə məqsəd Konqresin Azərbaycanda yerli özünüidarəetmə institutunun inkişafı ilə bağlı tövsiyələrinin icrası vəziyyətini, bu sahədə əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə etmək olub.

Nazir müavini ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəh-

bərliyi ilə bələdiyyə institutunun inkişafı, bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, onların səlahiyyətlərinin genişləndirilməsi, şəffaflığın artırılması, müasir İKT-lərin və elektron xidmətlərin tətbiqi üzrə görülən tədbirlər barədə məlumat verib.

Həmçinin Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən bələdiyyələrə metodoloji yardımın göstərilməsi,

bələdiyyə üzvlərinin və qulluqçularının tədrisi və maarifləndirilməsi, inzibati nəzarət sahəsində görülən işlər vurğulanıb. Bələdiyyələrin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi və mütəşəkkilliyinin təmin edilməsində bələdiyyə assosiasiyalarının mühüm rolundan bəhs olunaraq Konqreslə səmərəli əməkdaşlıq qeyd edilib.

Konqresin regional demokratiya üzrə həmməruzəçisi, Birləşmiş Krallığın Milli Assambleyasının üzvü Stüart Dikson təmsil etdiyi qurumun Azərbaycanla yerli demokratiya sahəsində əlaqələrə mühüm

önəm verdiyini, bələdiyyə institutunun inkişafı ilə bağlı görülən tədbirləri və beynəlxalq təşkilatlarla həyata keçirilən layihələri, bu sahədə Ədliyyə Nazirliyinin fəaliyyətini məmnunluqla qarşılayıb, qarşılıqlı fəaliyyətin bundan sonra da davam etdirilməsinə hazır olduğunu söyləyib.

Videokonfransda torpaqlarımızın 20 faizinin erməni işğalı altında olduğu 30 il ərzində həmin ərazilərdə bələdiyyə institutunun yaradılmasının qeyri-mümkünlüyü və keçmiş məcburi köçkənlərimizin uzun illərdir yerli özünüidarə hü-

ququndan tamamilə məhrum olduğu xüsusilə diqqətə çatdırılıb, ötən il Ermənistanın hərbi təxribatlarına cavab olaraq aparılmış Vətən müharibəsində ölkəmizin qələbə qazanaraq işğala son qoyduğu vurğulanıb, azad edilmiş ərazilərimizdəki mövcud vəziyyət, bütün infrastrukturun dağıdılması, hazırkı görüşün Ermənistanın fevralın 26-da Xocalıda törətdiyi soyqırımının 29-cu ildönümünə təsadüf etdiyi qeyd olunub.

Tədbirdə həmçinin, faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, maraq doğuran suallar ətrafı cavablandırılıb.

"Mübahisələrin alternativ həlli və ixtisaslaşmış məhkəmələrin inkişafına əlavə dəstək" layihəsinin təqdimatı olub

Fevralın 3-də Avropa İttifaqının və Ədliyyə Nazirliyinin birlikdə həyata keçirdiyi "Mübahisələrin alternativ həlli və ixtisaslaşdırılmış məhkəmələrin inkişafına əlavə dəstək" layihəsinin təqdimat mərasimi olub.

Ədliyyə nazirinin müavini Azər Cəfərov tədbirdə çıxış edərək, ölkəmizlə Avropa İttifaqı arasında məhkəmə-hüquq sahəsində həyata keçirilən layihələrin əhəmiyyətindən danışdı.

Diqqətə çatdırılıb ki, növbəti layihənin təqdimatı otuz ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızın Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham

hələrin əhəmiyyətindən danışdı.

Diqqətə çatdırılıb ki, növbəti layihənin təqdimatı otuz ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızın Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham

Əliyəvin müdrik və yenilməz sərkərdəliyi ilə rəşadətli ordumuz tərəfindən yenicə azad edildiyi, ərəzi bütövlüyümüzün bərpa olunduğu əlamətdar bir dövrə təsadüf edir. Həmin ərəzilərdə ədliyyə orqanları və məhkəmələrin də işi bərpa edilməlidir. Bu mühüm məsələ layihənin icrası zamanı nəzərə alınmalıdır.

Ədliyyə Nazirliyi ilə Avropa İttifaqı arasında səmərəli əməkdaşlığın tərəfdaşlıq haqqında çərçivə sənədlərinə, fəaliyyət planlarına əsaslandığını vurğulayan nazir müavini bildirib ki, birgə fəaliyyətin bir hissəsi dövlətimizin başçısının ədliyyə və məhkəmə fəaliyyətinin inkişaf perspektivlərini müəyyənləşdirən "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" 2019-cu il 3 aprel tarixli Fərmanının icrası dövrünə düşür. İnkişafına dəstək verilməsi nə-

zərdə tutulan kommersiya və inzibati məhkəmələr məhz həmin Fərmandan irəli gələn məsələlərin həlli çərçivəsində çox ciddi hazırlıq aparıldıqdan sonra yaradılıb. Bunun üçün əvvəlcə mülki prosessual qanunvericilik təcrübəli hakimlər, ədliyyə işçiləri, vəkillər, iqtisadçılar və sair əlaqəli mütəxəssislər tərəfindən kompleks təhlil edilib, yerli və beynəlxalq məhkəmə təcrübəsi öyrənilib. Bu məhkəmələr müvafiq sahədə daha dərin hüquqi bilik və təcrübəyə malik hakimlər hesabına formalaşdırılıb, onların qarşıda duran gözləntiləri həll edə bilmələri üçün kifayət qədər əsaslı qanunvericilik platforması yaradılıb. Onlar normal fəaliyyət göstərərək pandemiya məhdudiyyətlərini də gözləməklə artıq 18 mindən çox işə baxıblar. Bu məhkəmələrin uğurlu, müstəqil, qərəz-

siz, ədalətli fəaliyyət göstərmələri üçün xeyli işlər görülmüşdür. Şübhəsiz ki, layihə çərçivəsində nəzərdə tutulan dəstək də çox yerinə düşəcəkdir.

Ədliyyə nazirinin müavini vurğulayıb ki, mübahisələrin alternativ həlli üsulları məhkəmə sisteminin iş yükünün azaldılması, məhkəmələrə əlçatanlığın artırılması və bu kimi digər müsbət keyfiyyətlərlə yanaşı, konfliktlər zamanı hüquqların müdafiəsində vasitə seçiminə, yəni, dövlət müdafiə vasitələrindən və ya daha adekvat həll yolundan istifadə üçün verilən əlavə təminatdır. Mediasiya institutunun fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün qısa müddətdə xeyli iş görülmüşdür. "Mediasiya haqqında" qanun bu fəaliyyəti tənzimləyən bir neçə digər normativ hüquqi akt, o cümlədən mediasiya xidmətinə görə xərclərə, xərclərin ödənilməsinə, mediatorların hazırlan-

masına, onların peşəkar etik davranışına, habelə mediasiya prosesinin həyata keçirilməsinə və mediasiya reyestrinin aparılmasına dair qaydalar qəbul olunub, Mediasiya Şurası hüquqi şəxs kimi qeydiyyatda alınıb, onun idarə olunması üçün müşahidə şurası formalaşdırılıb. Avropa İttifaqının dəstəyi ilə 30-dək mediator təlimçisi hazırlanıb, 240 nəfər mediasiya təlimlərinə cəlb edilib. Onların 195 nəfəri mediator sertifikatı alıb və bu proses davam edir. Bütün bunlar və yeni layihə çərçivəsində veriləcək əlavə dəstək ölkəmizdə məcburi mediasiyanın tətbiqinə bu ilin iyulundan başlanılacağı deməyə əsaslı əminlik yaradır.

Qeyd edilib ki, kommersiya fəaliyyəti ilə bağlı mübahisələrin məhkəmədən kənar arbitraj prosedurları vasitəsilə də həllinə nail olmaq üçün BMT-nin Beynəlxalq Ticarət Hüququ Komissiyasının (UNCITRAL) model qanununa və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq hazırda milli qanunvericiliyə dəyişikliklər hazırlanır. İcrasına başlanılan layihə məhkəmə-hüquq islahatlarının dərinləşdirilməsi ilə bağlı Fərmandan və "Mediasiya haqqında" qanundan irəli gələn vəzifələrin həllinə texniki dəstək məsələlərini ehtiva edir. Sənəddə kommersiya və inzibati məhkəmələrin institusional bazasının təkmilləşdirilməsi, bu məhkəmələrin hakimlərinin və məhkəmə işçilərinin peşəkarlığının artırılması, bütövlükdə mediasiyanın təşkilinə və UNCITRAL ilə əməkdaşlığın qurulmasına kömək göstərilməsi kimi vacib hədəflər

müəyyənləşdirilib.

Avropa İttifaqının ölkəmizdəki nümayəndəliyinin rəhbəri Kestutis Yankauskas icra olunacaq layihənin Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında məhkəmə-hüquq sahəsində səmərəli əməkdaşlığın inkişafına xidmət edəcəyinə, məhkəmə sisteminin səmərəliliyinin artırılmasına, ümumilikdə Azərbaycanın məhkəmə-hüquq sistemində islahatlara töhfə verəcəyinə inandığını söyləyib. O bildirib ki, layihənin əsas məqsədi mübahisələrin alternativ həlli üzrə mediasiya və arbitraj mexanizmlərinin tətbiqinin, həmçinin bu sahədə maraqlı tərəflərin məlumatlılığının və texniki potensialının gücləndirilməsi, qabaqcıl beynəlxalq təcrübələrə uyğun olaraq kommersiya və inzibati məhkəmələrin institusional və hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi, həmin məhkəmələrin işinin səmərəliliyinin, hakimlərin və işçi heyətinin peşəkarlığının artırılmasıdır.

Tədbirdə Avropa İttifaqının nümayəndələri, beynəlxalq ekspertlərlə yanaşı, aidiyyəti qurumların, o cümlədən Ədliyyə Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Məhkəmə-Hüquq Şurası, Ali Məhkəmə, Bakı Apelyasiya Məhkəməsi, Vəkillər Kollegiyası, Sahibkar (İşəgötürən) Təşkilatları Konfederasiyası, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin və digər qurumların əməkdaşları iştirak ediblər.

Dörd əsas komponentdən ibarət layihə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2019-cu il aprelin 3-də imzaladığı "Məhkəmə-hüquq sistemində isla-

hatların dərinləşdirilməsi" haqqında Fərmanın və "Mediasiya haqqında" qanunun icrası ilə bağlı həyata keçirilir.

Tədbirin iştirakçıları layihənin əsas komponentlərini, o cümlədən ixtisaslaşmış məhkəmələrin institusional potensialının artırılması, həmin məhkəmələrin hakimlərinin təlimləri, Ədliyyə Akademiyasının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, mediasiya təlimlərinin keçirilməsi, onun təbliğatı, arbitrajın təşviqi, UNCITRAL ilə əməkdaşlığın qurulması və bu istiqamətdə reallaşdırılacaq digər tədbirləri müzakirə ediblər.

Onlayn tədbirdə, həmçinin layihənin komponentləri üzrə əsas ekspertlər Dimitriye Suyeranoviç, Mark Seqal, Konstantin-Adi Qavrila, Leonardo D'Urso, Ruslan Mirzəyev və Patrisia Şonessi bu çərçivədə görülməli işlər barədə məlumat veriblər. Bildirilib ki, layihənin əsas komponentləri ixtisaslaşmış məhkəmələrin institusional və hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi, onların potensialının artırılması, hakimlərinin təlimlərə cəlb edilməsi, mediasiya təlimləri və mediasiyanın təşviqi və tətbiqinin dəstəklənməsi, arbitrajın təşviqi və UNCITRAL ilə əməkdaşlıqdır.

KOBİA-nın idarə heyəti sədrinin müşaviri Nadir Adilov, Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasının sədri Kəmalə Abiyeva çıxışlarında layihənin ədalət mühakiməsinin səmərəli təşkilinə töhfə verəcəyinə əminliklərini ifadə edib, layihə iştirakçılarına minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Məhkəmə-hüquq sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq genişlənir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə məhkəmə sisteminin təkmilləşdirilməsi, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması ilə bağlı ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər görülür.

Dövlət başçısının "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanı bu sahədə mühüm "yol xəritəsi" olmaqla onun icrası çərçivəsində qanunvericilik əsaslı sürətdə təkmilləşdirilib, yeni ixtisaslaşmış məhkəmələr yaradılıb, o cümlədən ölkə Prezidentinin 03.02.2021-ci il tarixli Sərəncamı ilə Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsi təsis edilib, hakimlərin sosial müdafiəsi gücləndirilib, ayrılmiş əlavə 200 hakim ştat vahidinin komplektləşdirilməsi ilə bağlı şəffaf seçim nəticəsində artıq 44 namizədin bu ərəfədə təyinatı aparılıb.

Görülən tədbirlər çərçivəsində beynəlxalq təşkilatların imkanlarından səmərəli istifadə olunmaqla Avropa İttifaqı və Avropa Şurasının "Yaxşı idarəçilik naminə tərəfdaşlıq" birgə proqramının "Azərbaycanda məhkəmə sisteminin səmərəliliyinin və keyfiyyətinin artırılması" layihəsi həyata keçirilir.

Layihənin icrası çərçivəsində

də hakim və məhkəmə aparatı işçiləri üçün təlimlər keçirilib, ekspertlər tərəfindən qanunvericilik təhlil olunaraq məhkəmələr üçün kommunikasiya strategiyası, həssas qrupların ədalət mühakiməsinə çıxışına, məhkəmə qərarlarının icrası sisteminin səmərəliliyinə dair və sair sənədlər hazırlanıb.

Eyni zamanda Ədalət mühakiməsinin səmərəliliyi üzrə Avropa Komissiyasının (CEPEJ) məhkəmə fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı alət və indikatorlarının pilot məhkəmələrdə uğurlu tətbiqi nəzərə alınaraq bu təcrübənin digər məhkəmələrdə yayılması qənaətinə gəlinib.

Bununla əlaqədar xüsusi Yol Xəritəsi hazırlanaraq onun müzakirəsi və implementasiyası məqsədlə Avropa Şurası və Avropa İttifaqı təmsilçilərinin, Məhkəmə-Hüquq Şurası və Ədliyyə Nazirliyi nümayəndələrinin, ali, apellyasiya və birinci instansiya məhkəmə hakimlərinin və işçilərinin iştirakı ilə üç günlük onlayn seminar keçirilib.

Tədbirin açılışında Avropa Şurasının Bakıdakı Ofisinin rəhbəri, səfir Zoltan Hernyes, CEPEJ-in prezidenti Ramin Qurbanov, Ədliyyə Nazirliyi Təşkilat-nəzarət baş idarəsinin rəisi Elçin Qasımov, Avropa İttifaqının Azərbaycanadakı Nümayəndəliyinin Layihə koordi-

natoru Məryəm Hacı-İsmaylova çıxış ediblər.

Seminarda məhkəmə sahəsində qazanılmış nailiyyətlər və tətbiq olunan yeniliklər qeyd edilib, o cümlədən 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanın icrası ilə bağlı mühüm qanunların qəbul edilməsi, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi, məhkəmə proseslərində İKT-nin tətbiqinin genişləndirilməsi, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması və hakimlərin fəaliyyətinin prinsiplər qiymətləndirilməsi üçün işlək mexanizmlərin yaradılması beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilib.

Tədbirdə həmçinin, Avropa İttifaqı və Avropa Şurası ilə birgə həyata keçirilən layihənin məhkəmə fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması, məhkəmə prosesində vaxtın idarə olunması, məhkəmə xidmətlərinin keyfiyyətinin artırılması və məhkəmə fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti vurğulanıb.

Onlayn seminarda məhkəmə fəaliyyətində səmərəlilik və keyfiyyət ölçüsü alətlərinin yayılması ilə bağlı hazırlanmış Yol Xəritəsinin icrasının təşkili məsələləri müzakirə edilib, bununla bağlı beynəlxalq ekspert və milli tərəfdaşlar tərəfindən hazırlanmış Fəaliyyət Planının təqdimatı keçirilib.

Ədliyyə Nazirliyində Gənclər günü münasibətilə Nizami Gəncəviyə həsr olunan tədbir keçirilib

Ümummilli lider Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu dövlət gənclər siyasəti ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla həyata keçirilir. Bu gün ölkəmizdə sağlam düşüncəli, mənəvi cəhətdən saf və dövlətçilik ideyalarına sadıq, vətənpərvər yeni nəsillə formalaşmış, gənclərin cəmiyyətdə fəallığı və idarəetmədə rolu artmaqdadır.

Ölkə başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşən Azərbaycan gəncləri Vətən müharibəsinin ilk günündən böyük ruh yüksəkliyi ilə ordu sıralarına qoşularaq Qarabağın azadlığı uğrunda qəhrəmanlıq və şücaət göstərirlər.

Gənclərimiz həmçinin, respublikamızın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın çağırışlarına qoşularaq ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin və müharibə cinayətlərinin bütün dünyaya çatdırılmasında sosial aktivlik nümayiş etdirirlər.

Ədliyyə orqanlarında çalışan işçilərin əksəriyyətini gənclər təşkil edir. Onlara xüsusi qayğı ilə yanaşılır, layiqli dövlət qulluqçusu kimi formalaşması, bilik, bacarıq və potensialından səmərəli istifadə edilməsi məsələləri daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Gənc ədliyyə işçilərinin və könüllülərinin dövlətçiliyə, milli-mənəvi dəyərlərə sadıqlıq və vətənpərvərlik ruhunda inkişafına, bu sahədə

maarifləndirmə işinə böyük önəm verilir.

Ali Baş Komandanın müdrik və yenilməz sərəkərdəliyi aparılan 44 günlük zəfər yürüşündə gənc ədliyyə və məhkəmə işçiləri, könüllüləri də fədakarlıqla iştirak edərək şücaət göstərirlər.

Ölkə Prezidentinin yanvarın 5-də imzaladığı Sərəncamla 2021-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "Nizami Gəncəvi İli" elan edilməsi ilə bağlı qüdrətli söz və fikir ustadının əxlaqi kamilliyə çağırən və yüksək mənəvi keyfiyyətlərinin aşılmasına məqsədlilə 2 fevral - Azərbaycan gəncləri günündə Ədliyyə Nazirliyində gənc ədliyyə işçiləri və könüllüləri ilə "Dahi Nizamının humanizm və vətənpərvər ideyaları" mövzusunda videofor- matda tədbir keçirilib. Tədbirə dəvət olunmuş AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutunun elmi kati- bi, filologiya üzrə fəlsəfə dok- toru Əzizəgə Nəcəfzadə "Nizami Gəncəvi İli" elan olunmasının klassik ədəbi-mədəni irsimizə dövlətimiz tərəfindən göstərilən böyük diqqət və qayğının bariz təzahürü olduğunu qeyd edərək, dahi Nizamının zəngin yaradıcı- lığının öyrənilməsi və təbliğinin

əhəmiyyətini gənclərin nəzəri- nə çatdırıb.

Bildirib ki, öz dövrünün hu- manist mütəfəkkiri olan Niza- minin bütün əsərlərində, o cümlədən dünya poetik-fəlsəfi fikrinin zirvəsində dayanan "Xəmsə"də milli təəssübkeşlik, vətənpərvərlik, dövlətçilik ənə- nələri, ədalət prinsipi, poemal- rının hər birinin süjetindəki mənəvi-əxlaqi dəyərlər indiki zaman üçün də öz aktuallığını qoruyub saxlayır.

Onlayn tədbirdə gənclərin təşəbbüsləri və təklifləri dinlə- nilib, onlara fəaliyyətlərində hər zaman ədalətlik, təvazökarlıq və mədəni davranış prinsipləri- ni daim rəhbər tutmaları, vəzi- fələrinin icrasına məsuliyyətlə yanaşmaları vurğulanıb. Gənclər dövlət başçısının ətrafında sıx birləşərək doğma Vətənimizin hərtərəfli tərəqqisi naminə sə- daqətlə və əzmkarlıqla çalışa- caqlarını bildirirlər.

Gənclər günü həmçinin, nazirliyin struktur qurumların- da qeyd olunub, o cümlədən "Ədliyyə Könüllüləri" İctimai Birliyi tərəfindən gənc könüllü- lərlə videokonfrans vasitəsilə tədbir keçirilib.

"Notariat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. "Notariat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, N 1, maddə 10, N 6, maddə 414; 2001, N 5, maddə 293, N 11, maddə 687, N 12, maddə 740; 2002, N 5, maddə 241, N 6, maddə 328, N 12, maddə 706; 2004, N 5, maddə 318; 2005, N 4, maddə 281, N 8, maddə 699, N 10, maddə 903, N 11, maddə 993; 2007, N 1, maddə 4, N 2, maddə 69, N 8, maddə 745, N 11, maddələr 1053, 1075; 2008, N 6, maddə 462, N 7, maddə 602; 2009, N 1, maddə 5, N 7, maddə 517, N 11, maddə 878; 2010, N 7, maddə 597, N 11, maddə 938; 2011, N 4, maddə 258, N 12, maddə 1098; 2012, N 10, maddə 946; 2013, N 11, maddə 1271; 2014, N 11, maddə 1353; 2015, N 5, maddə 487; 2016, N 1, maddə 11, N 7, maddə 1243, N 12, maddə 2025; 2017, N 2, maddə

148, N 12 (I kitab), maddə 2236; 2018, N 7 (I kitab), maddə 1388, N 8, maddə 1673, N 11, maddə 2230; 2019, N 1, maddə 22, N 6, maddələr 993, 997, N 11, maddə 1681; 2020, N 8, maddə 1014) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 29-cu maddənin altıncı hissəsinə aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Bu Qanunun 29-cu maddəsinin ikinci və üçüncü hissələrində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa görə notariat hərəkətlərinin aparılması üzrə dövlət rüsumunun ödənilməsindən azadolmalar tətbiq edilən hallarda xüsusi notariuslar tərəfindən bu haqq və notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətə görə haqq tutulmur.";

1.2. Aşağıdakı məzmununda 31-1-ci maddə əlavə edilsin:

"Maddə 31-1. Notariat hərəkətlərinin aparılması üzrə dövlət rüsumunun və haqqın tutulmasının xüsusiyyətləri

Notariat hərəkətlərinin aparılması üçün müraciət etmiş şəxsə verilməsi nəzərdə tutul-

mayan, o cümlədən notariat işinə əlavə edilməsi məqsədi ilə sənədlərin surətlərinin təsdiqinə, habelə digər notariat hərəkətinin aparılması çərçivəsində elektron informasiya sistemləri və ya ehtiyatları vasitəsilə əldə edilmiş məlumat və ya sənədlərin surətinin kağız daşıyıcısına keçirilərək təsdiqinə görə dövlət rüsumu və ya haqq, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətə görə haqq tutulmur.";

1.3. 36-cı maddənin birinci hissəsinin ikinci cümləsində "kağız daşıyıcısına keçirilərək" sözləri "kağız daşıyıcıya keçirilərək bu Qanunun 31-1-ci maddəsi nəzərə alınmaqla" sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 2. Bu Qanun 2021-ci il martın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 fevral 2021-ci il.

N271-VIQD

"Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 6-cı bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, N 12, maddə 740; 2002, N 12, maddə 706; 2003, N 1, maddə 23, N 8, maddə 428, N 12 (I kitab), maddələr 676, 698; 2005, N 1, maddə 1, N 6, maddə 462, N 8, maddə 684, N 10, maddələr 873, 905, N 12, maddə 1083; 2006, N 3, maddələr 223, 225, N 6, maddə 481, N 12, maddələr 1015, 1029; 2007, N 2, maddə 80, N 12, maddə 1203; 2008, N 3, maddə 158, N 6, maddə 462, N 7, maddə 602, N 12, maddə 1047; 2009, N 1, maddə 5, N 2, maddə 56, N 3, maddə 160, N 7, maddə 519, N 12, maddə 947; 2010, N 4, maddə 276, N 6, maddə 485, N 10, maddə 840, N 11, maddə 939; 2011, N 1, maddə 12, N 4, maddələr 245, 264, N 11, maddə 985, N 12, maddə 1100; 2012, N 1, maddə 4, N 6, maddələr 508, 518, N 7, maddə 646, N 10, maddə 947, N 12, maddələr 1216, 1227, 1229; 2013, N 3, maddə 213, N 5, maddə 474, N 11, maddələr

1269, 1279, 1299, 1301, 1308, N 12, maddələr 1485, 1504; 2014, N 1, maddə 6, N 5, maddə 468, N 6, maddələr 603, 605, N 7, maddələr 774, 780, N 11, maddələr 1345, 1370; 2015, N 12, maddə 1432; 2016, N 1, maddələr 15, 36, N 4, maddə 630, N 5, maddə 849, N 6, maddə 1014, N 10, maddə 1605, N 11, maddələr 1753, 1776, 1780, 1790, N 12, maddələr 2006, 2051; 2017, N 3, maddələr 337, 341, N 5, maddə 742, N 6, maddə 1028, N 7, maddə 1308, N 8, maddə 1506, N 12 (I kitab), maddə 2265; 2018, N 3, maddə 405, N 4, maddələr 639, 647, N 6, maddələr 1186, 1194, N 7 (I kitab), maddələr 1415, 1444, N 8, maddə 1675, N 12 (I kitab), maddə 2489; 2019, N 1, maddə 45, N 4, maddələr 571, 596, N 5, maddə 797, N 7, maddələr 1176, 1181, N 8, maddələr 1360, 1363, N 7, maddələr 1190, 1192, N 8, maddə 1371, N 11, maddələr 1681, 1694; 2020, N 5, maddələr 521, 524, N 6, maddə 665, N 7, maddələr 824, 828, 837, 851, 853, N 11, maddə 1327; Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 20 noyabr tarixli 198-VIQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 10.18-ci maddədə "2 manat və sənədlərdən surət və

çıxarışların düzgünlüyünün təsdiqi üçün hər səhifəyə görə əlavə" sözləri "1,5 manat və sənədlərdən surət və çıxarışların düzgünlüyünün təsdiqi üçün ikinci səhifədən başlayaraq hər səhifəyə görə" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2. 11.1.5-ci maddənin sonundakı nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 11.1.6-cı və 11.1.7-ci maddələr əlavə edilsin:

"11.1.6. notariat hərəkətlərinin aparılması üçün müraçət etmiş şəxsə verilməsi nəzərdə tutulmayan sənədlərin, o cümlədən notariat işinə əlavə edilməsi məqsədi ilə hazırlanmış sənədlərin notariat qaydasında təsdiq edilməsinə görə;

11.1.7. digər notariat hərəkətinin aparılması çərçivəsində elektron informasiya sistemləri və ya ehtiyatları vasitəsilə əldə edilmiş məlumat və ya sənədlərin surətinin kağız daşıyıcıya keçirilərək təsdiq edilməsinə görə."

Maddə 2. Bu Qanun 2021-ci il martın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 fevral 2021-ci il.
N272-VIQD

Azərbaycan Respublikası adından
Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 16 və 18-ci
maddələrinin bəzi müddələrinin şərh edilməsinə dair

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİ PLENUMUNUN QƏRARI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Sona Salmanova, Südabə Həsənova, Rövşən İsmayılov, Ceyhun Qaracayev, Rafael Qvaladze (məruzəçi-hakim), Mahir Muradov, İsa Nəcəfov və Kamran Şəfiyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsinə, "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 272 və 33-cü maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiyaya icraatının yazılı prosedür qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin müraciəti əsasında Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş "cinayətin təkrar törədilməsi" əlamətinin həmin Məcəllənin 18-ci maddəsi baxımından şərh edilməsinə dair konstitusiyaya işinə baxdı.

İş üzrə hakim R.Qvaladzenin məruzəsini, maraqlı subyektlərin nümayəndələri Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının sədri V.Cəfərovun və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin İnsan hüquqları üzrə qanunvericilik sektorunun müdiri S.Sadıqovun, mütəxəssislər Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının sədri H.Nəsimovun, Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun nümayəndəsi O.İsayevin və Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin hakimi F.Qasimovun mülahizələrini, ekspert Milli Aviasiya Akademiyasının Hüquq kafedrasının müdiri, hüquq üzrə elmlər doktoru A.Rüstəmzadənin rəyini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu

MÜƏYYƏN ETDİ:

Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkə-

məsinə (bundan sonra - Konstitusiyaya Məhkəməsi) müraciət edərək Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra - Cinayət Məcəlləsi) 178.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş "cinayətin təkrar törədilməsi" əlamətinin həmin Məcəllənin 18-ci maddəsi baxımından şərh olunmasını xahiş etmişdir.

Müraciətə səbəb A.Gəncəliyev barəsində olan cinayət işi olmuşdur. A.Gəncəliyev Sumqayıt Şəhər Məhkəməsinin 10 iyun 2020-ci il tarixli hökmü ilə Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2-ci və 178.2.4-cü maddələri ilə təqsirli bilinərək 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş, Cinayət Məcəlləsinin 671-ci maddəsinə əsasən həmin məhkəmənin 21 iyun 2018-ci il tarixli hökmü üzrə A.Gəncəliyevə təyin olunmuş cərimə cəzasının çəkilməmiş hissəsi sonuncu cəzaya tamamilə birləşdirilərək ona qəti cəza təyin edilmişdir.

Məhkəmənin hökmünə əsasən A.Gəncəliyev ona görə məhkum edilmişdir ki, o, özgə əmlakını ələ keçirmək məqsədilə tanışı K.Qafarovanın

etibarından sui-istifadə edərək işə düzəldəcəyinə dair yalan vəd verib aldadaraq vahid niyyətlə əhatə olunan qəsdlə 2018-ci ilin əvvəllərində və həmin ilin fevral ayının 26-da ondan iki dəfəyə 5000 (beş min) manat məbləğində pul alıb ələ keçirməklə dələduzluq etmişdir.

Bundan başqa o, təkrarən tanışı C.İbrahimlinin etibarından sui-istifadə edərək ondan 2019-cu ilin iyun və sentyabr aylarında 6 epizod üzrə cəmi 2660 (iki min altı yüz altmış) manat pulu ələ keçirərək dələduzluq etmişdir.

A.Gəncəliyev həmçinin dələduzluq yolu ilə 2019-cu ilin avqust ayında 3 epizod üzrə T.Cəfərovadan cəmi 5000 (beş min) manat; 2019-cu ilin sentyabr ayında 2 epizod üzrə C.Ömərövdən 5000 (beş min) manat (onun 3000 (üç min) manatını sonra qaytarmış); 2019-cu ilin sentyabr-oktyabr aylarında 3 epizod üzrə B.Poladovadan 15000 (on beş min) manat pulu ələ keçirərək mənimsəmişdir.

Müraciətdə qeyd olunur ki, A.Gəncəliyev əvvəllər 2014-cü ildə Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2 və 178.2.4-cü maddələri ilə 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş, 15 iyun 2016-cı il tarixdə cəzasını çəkib qurtarmışdır.

Bu cinayətə görə A.Gəncəliyevin məhkumluğu 15 iyun 2018-ci il tarixdə ödənilmişdir.

Hazırkı cinayət işi üzrə təqsirli bilindiylə dələduzluq əməllərindən birini - böyük

ictimai təhlükə törətməyən cinayəti A.Gəncəliyev 2018-ci ilin fevral ayında onun məhkumluğu ödənilənə qədər törətmişdir. Digər cinayət epizodları isə A.Gəncəliyev məhkumluğu ödənilmədən sonra törətmişdir.

Cinayət Məcəlləsinin 18.4.1-ci maddəsinə əsasən böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətlər residivin müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınmır.

Birinci instansiya məhkəməsi hesab etmişdir ki, əməldə tövsiyə edici əlamət kimi təkrarlığa daxil olan cinayətlərdən biri məhkumluq ödənilmədiyi dövrdə törədilmişdirsə və bu əməl üzrə cinayətlərin residivi yaranmırsa, məhkumluq ödənilmədən sonra törədilən digər cinayətlər üzrə şəxsin əməlinə cinayətlərin residivi müəyyən edilə bilməz.

İstintaq orqanı isə hesab etmişdir ki, əməldə təkrarlıq mövcud olmuşdursa, belə cinayətlər vahid cinayət kimi qiymətləndirilməli, təkrar törədilən cinayətin başlanğıcı birinci epizod, sonu isə sonuncu epizod qəbul edilməlidir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu cinayət işinin faktiki hallarına qiymət vermədən cinayətlərin təkrar törədilməsi məsələsinə müraciətdə göstərildiyi kimi Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2-ci maddəsinin tələbləri baxımından deyil, həmin Məcəllənin 16-cı maddəsinin tələbləri baxımından şərh edilməsini zəruri hesab edir.

Bununla bağlı Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu mürə-

ciətdə qaldırılan məsələnin düzgün həll edilməsi üçün cinayətlərin çoxluğu, cinayətlərin təkrar törədilməsi və onların residivinə bir daha nəzər yetirilməsini vacib hesab edir.

Cinayətlərin çoxluğuna dair ətraflı açıqlama Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18.5, 61.1.1 və 65-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair" 2013-cü il 18 mart tarixli Qərarında verilərək qeyd edilmişdir ki, cinayətlərin çoxluğu dedikdə, təqsirli şəxs tərəfindən cinayət məsuliyyətinə səbəb olan ardıcıl əməllərin törədilməsi və ya əvvəllər törədilmiş hərəkətlərə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması ilə bağlı məhdudiyət müddəti ərzində yeni cinayətlərin törədilməsi halları başa düşülür.

Cinayətlərin çoxluğunun struktur elementi kimi konkret cinayətlər çıxış edir. Çoxluq, hər biri müstəqil cinayət tərkibi yaradan iki və ya daha artıq cinayət əməlinin törədilməsini nəzərdə tutur.

Konkret cinayətlər, onların obyektiv və subyektiv tərəflərinin əlamətləri əsasında qurulur. Bu nöqtəyi nəzərdən oğurluq, xuliqanlıq, soyğunçuluq, rüşvətxorluq və s. ayrıca cinayətlər hesab olunurlar.

Çoxluğun elementi olan konkret cinayətlərin müxtəlif növləri mövcuddur və nəzəriyyədə onlar sadə və mürəkkəb növlərə bölünür.

Sadə konkret cinayət o halda mümkündür ki, bir əməlin

müvafiq olaraq cinayət qanununda təsvir olunan bir nəticəsi olur. Məsələn, oğurluqda bir əməl - əmlakı gizli yolla talama və bir nəticə - mülkiyyətçinin əmlakına vurulmuş ziyan mövcuddur.

Sadə konkret cinayət həmçinin cinayət qanununda nəzərdə tutulmuş bir neçə nəticəyə səbəb olan vahid əməldən də ibarət ola bilər. Belə ki, Cinayət Məcəlləsinin 222-1.2 və 221-1.3-cü maddələri özbaşına tikinti işlərini aparma nəticəsində ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin sağlamlığına ağır və ya az ağır zərərin vurulmasına, həmçinin ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda müvafiq məsuliyyəti nəzərdə tutur. Burada bir əməl və bir neçə nəticə mövcuddur.

Konkret cinayətlərə alternativ tərkibli cinayətlər də aiddir. Belə ki, Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci maddəsində göstərilən cinayət əməli alternativ tərkibli olmaqla, onun obyektiv cəhətini satış məqsədi olmadan qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri şəxsi istehlak miqdarından artıq miqdarda əldə etmə, saxlama, hazırlama, emal etmə, daşıma təşkil edir.

Beləliklə, sadə konkret cinayət bir hərəkətin (və ya hərəkətsizliyin) və bir nəticənin və ya bir hərəkətin və bir neçə nəticənin, yaxud alternativ hərəkətlərin mövcudluğu ilə səciyyələnir.

Mürəkkəb konkret cinayətlər sadə konkret cinayətlərlə müqayisədə daha qəliz strukturu

ra malikdirlər. Bu cinayətlərdə törədilmiş əməlin mürəkkəb obyektiv və subyektiv tərəfi olur.

Nəzəriyyədə mürəkkəb konkret cinayətlərin növü kimi uzanan, davam edən, mürəkkəb tərkibli cinayətlər, həmçinin, əlavə ağır nəticələrin baş verməsi ilə tövsif olunan cinayətlər (onları bir çox hallarda nəticələrinə görə tövsif olunan cinayətlər də adlandırırlar) qəbul edilirlər.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu müraciətdə qaldırılan məsələyə aydınlıq gətirilməsi üçün davam edən cinayətlərin mahiyyətinin açıqlanmasını vacib hesab edir.

Azərbaycan Respublikasının cinayət qanunvericiliyi uzanan və davam edən cinayətlərin anlayışını vermir. Lakin qanunvericilik bu cinayətlərin mövcudluğunu tanıyır və Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsinin (bundan sonra - Cinayət Prosesual Məcəllə) 74.2-ci maddəsində həmin cinayətlərə istinad olunması heç də təsadüfi xarakter daşımır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, bu cinayətlər məhkəmə təcrübəsində də tanınır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun "Oğurluq, soyğunçuluq və quldurluğa dair işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" 2005-ci il 3 mart tarixli Qərarında göstərilmişdir ki, eyni mənbədən götürülən, vahid qəsdlə əhatə olunan, bir cinayət hərəkətlərinin məcmusunu təşkil edən, bir sıra oxşar cinayət hərəkətlərindən

ibarət, davam edən talama cinayətini, təkrar törədilmiş talamadan fərqləndirmək lazımdır.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu nəzəriyyədə uzanan və davam edən cinayətlərə verilmiş anlayışlara əsaslanaraq qeyd edir ki, uzanan cinayət, hərəkət və ya hərəkətsizliklə törədilməklə, fasiləsiz, nisbətən uzun zaman ərzində həyata keçirilən konkret cinayət kimi qəbul edilir.

Uzanan cinayət - konkret cinayətdir və bu səbəbdən Cinayət Məcəlləsinin bir maddəsi ilə tövsif olunur. Məsələn, Cinayət Məcəlləsinin 228-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qanunsuz olaraq silahın saxlanması.

Davam edən cinayətlər isə zaman baxımından ara verməklə vahid niyyətlə əhatə olunan mütəmadi törədilən eyni cinayət əməllərindən ibarətdir.

Davam edən cinayətlərə aşağıdakı əlamətlər aiddir:

1) bu cinayətlər iki və daha artıq müstəqil, yəni bir-birindən zamana görə ayrılan oxşar cinayət əməllərindən ibarətdirlər;

2) cinayətlər bir-biri ilə vahid niyyət və ümumi, yekun nəticənin əldə olunması istəyi ilə birləşir;

3) həmin cinayətlər cinayətlərin çoxluğu kimi deyil, bir konkret cinayət kimi qiymətləndirilir və Cinayət Məcəlləsinin bir maddəsi ilə tövsif olunur.

Şəxs, talamanı oğurluq yolu ilə edərək düşünülmüş cinayəti bir neçə mərhələdə həyata

keçirirsə onun əməlləri digər tövsifedici əlamətlər olmadığı halda Cinayət Məcəlləsinin 1771-ci maddəsi ilə əhatə olunan bir davam edən cinayət kimi tövsif olunur.

Göstərilənlərə görə davam edən cinayətləri cinayətlərin çoxluğundan, o cümlədən təkrar cinayətlərdən fərqləndirmək lazımdır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun 2013-cü il 18 mart tarixli Qərarında qeyd edilmişdir ki, cinayət qanunvericiliyində cinayətlərin çoxluğu termininin adı çəkilməsə də, Cinayət Məcəlləsinin 16, 17 və 18-ci maddələrində cinayətlərin çoxluğuna aid olan cinayətlərin təkrar törədilməsi, cinayətlərin məcmusu, cinayətlərin residivi və onların növləri ilə bağlı olan məsələlər tənzimlənir.

Təkrarlıq institutu cinayətlərin çoxluğunun ən mürəkkəb formasıdır və Cinayət Məcəlləsində dar mənada istifadə olunur.

Cinayətlərin təkrar törədilməsinin özünəməxsus əlamətlərinin araşdırılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Əvvəlki cinayət qanunvericiliyindən fərqli olaraq, cinayətlərin təkrar törədilməsi Cinayət Məcəlləsinin Ümumi hissəsində müstəqil normada nəzərdə tutulmuşdur. Əvvəlki Cinayət Məcəlləsində cinayətlərin təkrar törədilməsi Məcəllənin Xüsusi hissəsinin normalarında cinayət tərkibinin əlaməti kimi və ağırlaşdırıcı halları nəzərdə tutan zəruri tərkib əlaməti kimi müəyyən

edilmişdi. Hazırda qüvvədə olan Cinayət Məcəlləsinin 16-cı maddəsində ümumi təkrarlıq anlayışından imtina edilmiş, xüsusi təkrarlığın isə iki müstəqil növü müəyyən olunmuşdur:

- Məcəllənin eyni maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş cinayətin iki dəfə və ya iki dəfədən çox törədilməsi (Cinayət Məcəlləsinin 16.1-ci maddəsi);

- yalnız Məcəllənin Xüsusi hissəsində birbaşa göstərilən hallarda, Məcəllənin müxtəlif maddələri ilə nəzərdə tutulmuş iki və ya daha çox cinayətin törədilməsi (Cinayət Məcəlləsinin 16.2-ci maddəsi).

Maddənin mahiyyətindən göründüyü kimi, təkrar cinayətlər eyni və həmcins cinayətlərə bölünür.

Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş eyni tərkib əlamətlərinə malik olan cinayətin təkrar törədilməsi eyni cinayət hesab olunur (məsələn, şəxs iki oğurluq cinayəti və ya ardıcıl olaraq iki dəfə talama məqsədi olmadan qanunsuz olaraq avtomobil və ya başqa nəqliyyat vasitəsi ələ keçirmə cinayəti törədir).

Həmcins cinayətlər isə oxşar tərkib əlamətlərinə malik olan cinayətlərin qəsdən və ya ehtiyatsızlıqdan təkrar törədilməsi kimi qəbul edilir (Cinayət Məcəlləsinin 177-185-ci maddələri).

Beləliklə, Cinayət Məcəlləsinin 16-cı maddəsində nəzərdə tutulan təkrarlıq:

- həm ehtiyatsızlıqdan, həm də qəsdən törədilən cinayətlər zamanı;

- cinayətləri təkrar törətmiş şəxs, onlardan heç birinə görə məhkum olunmadığı halda;

- şəxsin iki və ya daha artıq cinayət törətməsi zamanı;

- eyni və həmcins cinayətlərin törədilməsi zamanı yaranır.

Təkrarlıqla bağlı Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 333.1 və 333.3-cü maddələrinin şərh edilməsinə dair" 2017-ci il 2 iyun tarixli Qərarında qeyd edilmişdir ki, təkrarlıq yalnız o hallarda yaranır ki, əməllərin hər birində müstəqil cinayətin tərkib əlamətləri olsun, yəni ayrılıqda götürülmüş hər bir əməldə cinayət tərkibi olmalıdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, təkrarlıq, cinayətlərin real məcmusu və davam edən cinayətlər anlayışları ilə müəyyən qarşılıqlı əlaqədədir.

Həm təkrarlıqda, həm cinayətlərin real məcmusunda iki və daha artıq cinayət törədilir. Bu anlayışlardan əmələ gələn cinayətlər müəyyən zaman fərqi ilə törədilir. Bundan əlavə, təkrarlığa daxil olan və ya real məcmunu yaradan bütün cinayətlər şəxs məhkum olunana qədər törədilir.

Bununla belə, təkrarlıq ilə cinayətlərin real məcmusu arasında ciddi fərqlər də var.

Belə ki, eyni cinayətlərin təkrarlığı zamanı, bu cinayətlərə aid olan cinayət əməlləri başa çatmış olduqda və ya cinayətə cəhd təşkil etdikdə, törədilənlərin hamısı

Cinayət Məcəlləsinin eyni maddəsi ilə əhatə olunur. Real məcmuda isə hər bir cinayət əməli Cinayət Məcəlləsinin fərqli maddələrinin təsiri altına düşür.

Təkrarlıq ilə davam edən cinayətləri birləşdirən odur ki, hər ikisində eyni növdən olan iki və daha çox cinayət törədilir. Bundan əlavə, bu əməllər arasında müəyyən zaman kəsiyi var.

Lakin həmin anlayışlar arasında müraciətdə qaldırılan məsələ üçün böyük əhəmiyyət kəsb edən fərq ondan ibarətdir ki, davam edən cinayətdə təkrarlıq istisna olunur və şəxsin əməli vahid cinayət kimi təsvif olunur (məsələn, oğurluq yolu ilə davam edən talama). Eyni növdən olan cinayətlərin təkrarlığı zamanı isə daha sərt cəzanın təyin edilməsini nəzərdə tutan Cinayət Məcəlləsinin 177.2.2-ci maddəsi tətbiq olunur.

Beləliklə, davam edən cinayət vahid cinayət olaraq onunla səciyyələnir ki, onu təşkil edən əməllər ümumi məqsədə yönələn vahid niyyətlə birləşir. Həmcins cinayətlərin təkrarlığı zamanı isə vahid, tək cinayətlər deyil, cinayətlərin çoxluğu əhəmiyyət daşıyır. Burada hər bir ayrı əməl digərləri ilə faktiki əlaqədə olmur, təkrarlıq zamanı ona daxil olan cinayətlər vahid niyyət və ümumi məqsədlə birləşmir.

Müraciətdə qaldırılan məsələyə cavab verilməsi üçün cinayətlərin residivinə də diqqət yetirilməlidir.

Cinayət Məcəlləsinin 18-ci maddəsində cinayətlərin çoxluğu kimi cinayətlərin residivin anlayışı və növləri müəyyən olunmuşdur.

Cinayət Məcəlləsinin 18-ci maddəsinə əsasən, şəxsin əməlinə residivin mövcud olması üçün iki şərt tələb olunur:

- şəxsin əvvəllər qəsdən cinayət törətməyə görə məhkumluğunun olması;
- şəxsin qəsdən cinayət törətməsi.

Bununla yanaşı, cinayətlərin residivi özünəməxsus xüsusiyyətlərə malikdir:

- residivi təşkil edən cinayətlərin ardıcıl olaraq törədilməsi;
- əvvəllər törədilmiş cinayətə görə qanunla müəyyən edilmiş qaydada götürülməmiş və ya ödənilməmiş məhkumluğun olması;
- əvvəllər törədilmiş cinayətə görə məhkəmə tərəfindən təyin edilmiş cəzanın tam və yaxud qismən çəkilməsi.

Qeyd olunanlardan belə nəticəyə gəlmək olar ki, cinayətlərin residivini cinayətlərin çoxluğunun digər formalarından, xüsusilə də təkrarlıqdan fərqləndirən xüsusiyyətlər mövcuddur. Bunlar aşağıdakılardır:

- şəxsin əvvəllər törədilmiş cinayətə görə qanunla müəyyən edilmiş qaydada götürülməmiş və ya ödənilməmiş məhkumluğunun olması;
- şəxsin tərəfindən qəsdən yeni cinayətin törədilməsi (Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun 2013-cü il 18 mart tarixli Qərarı).

Nəzərə almaq lazımdır ki, Cinayət Məcəlləsinin 18.4-cü maddəsinə əsasən residivin müəyyən edilməsi zamanı aşağıdakılar nəzərə alınmır:

18.4.1. böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətlər;

18.4.2. yetkinlik yaşına çatmayanlar tərəfindən törədilmiş cinayətlər;

18.4.3. bu Məcəllənin 83-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada götürülmüş və ya ödənilmiş məhkumluqlar;

18.4.4. azadlıqdan məhrum etmə ilə bağlı olmayan cəza təyin edilmiş cinayətlərə görə məhkumluqlar.

Göstərilənləri nəzərə alaraq Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakı nəticələrə gəlir:

- Cinayət Məcəlləsinin 16-cı maddəsində nəzərdə tutulan cinayətlərin təkrarlığı zamanı ona daxil olan cinayətlər vahid niyyət və ümumi məqsədlə birləşmir və hər bir ayrı əməl digərləri ilə faktiki əlaqədə olmur.

- Cinayət Məcəlləsinin 16 və 18-ci maddələrinin tələbləri baxımından təkrarlığa daxil olan cinayətlərdən biri məhkumluğun ödənilmədiyi dövrdə törədildikdə və bu zaman cinayətlərin residivi yaranmadıqda, digər cinayətlər isə məhkumluq ödənildikdən sonra törədildikdə, şəxsin əməlinə cinayətlərin residivi müəyyən edilə bilməz.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsini, "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qa-

N 2 - FEVRAL 2021

YENİ QANUNLAR, FƏRMANLAR...

nununun 60, 62, 63, 65-67 və 69-cu maddələrini rəhbər tutaraq Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu

QƏRARA ALDI:

1. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 16-cı maddəsində nəzərdə tutulan cinayətlərin təkrarlığı zamanı ona daxil olan cinayətlər vahid niyyət və ümumi məqsədlə birləşmir və hər bir ayrı əməl digərləri ilə faktiki əlaqədə

olmur.

2. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 16 və 18-ci maddələrinin tələbləri baxımından təkrarlığa daxil olan cinayətlərdən biri məhkumluğun ödənilmədiyi dövrdə törədildikdə və bu zaman cinayətlərin residivi yaranmadıqda, digər cinayətlər isə məhkumluq ödənildikdən sonra törədildikdə, şəxsin əməlində cinayətlərin residivi müəyyən edilə bilməz.

3. Qərar dərc edildiyi gün-

dən qüvvəyə minir.

4. Qərar "Azərbaycan", "Respublika", "Xalq qəzeti", "Bakinski raboçi" qəzetlərində və "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Məlumatı"nda dərc edilsin.

5. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr

Fərhad Abdullayev

Bakı şəhəri, 25 yanvar 2021-ci il

Azərbaycan Respublikası adından
Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1193-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinin I, III, IV və V hissələrinə, 26-cı maddəsinin II hissəsinə, 29-cu maddəsinin I və VII hissələrinə, 71-ci maddəsinin I və II hissələrinə və 149-cu maddəsinin I və III hissələrinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİ PLENUMUNUN QƏRARI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Sona Salmanova, Humay Əfəndiyeva, Rövsən İsmayilov, Ceyhun Qaracayev, Rafael Qvaladze, Mahir Muradov, İsa Nəcəfov (məruzəçi-hakim) və Kamran Şəfiyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VII hissəsinə, "Konstitusiyaya Məhkəməsi haq-

qında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 32-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, konstitusiyaya məhkəmə icraatının yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1193-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinin I, III, IV və V hissələrinə, 26-cı maddəsinin II

hissəsinə, 29-cu maddəsinin I və VII hissələrinə, 71-ci maddəsinin I və II hissələrinə və 149-cu maddəsinin I və III hissələrinə uyğunluğunun yoxlanılması ilə bağlı Azərbaycan Respublikası İnsan hüquqları üzrə müvəkkilinin (Ombudsmanın) sorğusu əsasında konstitusiyaya işinə baxdı.

İş üzrə hakim İ.Nəcəfovun məruzəsini, maraqlı subyektlərin nümayəndələri Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (Ombuds-

man) Aparatının Elmi-Analitik sektorunun müdiri M.Məmmədov və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının İqtisadi və sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri M.Bazıqov, mütəxəssislər Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi və Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının hakimi R.Eyvazov tərəfindən təqdim edilmiş mülahizələri və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu

MÜƏYYƏN ETDİ:

Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (Ombudsman) Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsinə (bundan sonra - Konstitusiyaya Məhkəməsi) sorğu ilə müraciət edərək Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin (bundan sonra - Mülki Məcəllə) 1193-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra - Konstitusiyaya) 25-ci maddəsinin I, III, IV və V hissələrinə, 26-cı maddəsinin II hissəsinə, 29-cu maddəsinin I və VII hissələrinə, 71-ci maddəsinin I və II hissələrinə və 149-cu maddəsinin I və III hissələrinə uyğunluğunun yoxlanılmasını xahiş etmişdir.

Sorğuda göstərilmişdir ki, Mülki Məcəllənin 1159.11 və 1159.12-ci maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq, qanun üzrə vərəsəlik zamanı birinci növbədə - ölən uşaqları,

miras qoyanın ölümündən sonra doğulmuş uşaq, arvad (ər), valideynlər (övladlığa götürənlər) bərabər pay hüquqlu vərəsələr sayılırlar. Övladlığa götürülən və onun övladları övladlığa götürənin vərəsələri və ya qohumları kimi övladlığa götürənin uşaqlarına və onların övladlarına bərabər tutulurlar.

Həmin Məcəllənin 1193-cü maddəsinə görə, vəsiyyət edənin uşaqlarının, valideynlərinin və arvadının (ərinin) vəsiyyətnamənin məzmunundan asılı olmayaraq mirasda məcburi payı vardır. Bu pay qanun üzrə vərəsəlik zamanı onlara çatası payın yarısını (məcburi pay) təşkil etməlidir.

Sorğuverən qeyd edir ki, göstərilən maddədə övladlığa götürənlərə və övladlığa götürülənlərə münasibətdə məcburi pay hüququ təsbit edilməmişdir. Halbuki Mülki Məcəllənin qanun üzrə vərəsə sayılan şəxslərin dairəsini müəyyən edən 1159.11 və 1159.12-ci maddələrində qeyd olunan şəxslər müvafiq olaraq doğma valideynlərə və uşaqlara bərabər tutulurlar.

Sorğuverənin qənaətinə görə, mirasdan məcburi pay almaq hüququ qanun üzrə birinci növbə vərəsələr sırasından yalnız miras qoyanın doğma valideynləri və övladları üçün deyil, o cümlədən övladlığa götürənlər və övladlığa götürülənlər üçün də tanınmalıdır. Belə ki, Mülki Məcəllənin sözügedən maddələri arasında bu cür uyğunsuzluq qanun üzrə birinci növbə vərəsə kimi övladlığa gö-

türən və övladlığa götürülənlərin Konstitusiyanın 13 və 29-cu maddələrində nəzərdə tutulmuş mülkiyyət hüququnu pozur, normalar arasında daxili uzlaşmanı istisna etməklə Konstitusiyanın 149-cu maddəsinin normativ hüquqi aktların haqq-ədalətə əsaslanmalı olması tələbinə cavab vermir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu sorğu ilə əlaqədar aşağıdakıları qeyd etməyi zəruri hesab edir.

Konstitusiyanın 29-cu maddəsinin VII hissəsinə əsasən, dövlət vərəsəlik hüququna təminat verir. Vərəsəlik hüququna təminat miras qoymağı, bir tərəfdən vəsiyyət edə bilməyi, digər tərəfdən isə vərəsə olaraq mirası qəbul edib ona sahib olmanı nəzərdə tutur.

Vərəsəlik münasibətləri miras qoyanla vərəsələr arasında qanunda nəzərdə tutulmuş əsaslar üzrə, yaxud miras qoyanın iradəsinə əsaslanan vəsiyyət üzrə yaranır.

Mülki Məcəllənin 1133.1-ci maddəsinə görə, vərəsəlik qanun və ya vəsiyyət üzrə və ya hər iki əsasla həyata keçirilir. Qanun üzrə vərəsəlik (ölmüş şəxsin əmlakının qanunda göstərilmiş şəxslərə keçməsi) o zaman qüvvədə olur ki, miras qoyan vəsiyyətnamə qoymur, yaxud vəsiyyətnamə tamamilə və ya qismən etibarsız sayılır (Mülki Məcəllənin 1133.2-ci maddəsi).

Qanunvericiliyə uyğun olaraq vərəsəliyin bu növü üçün növbəlik prinsipi əsasında bərabər pay hüquqlu vərəsələ-

rin konkret dairəsi müəyyən edilmiş, əvvəlki növbənin vərəsələrindən heç olmasa birinin mövcudluğu halında sonrakı növbənin vərəsəliyi istisna edilmişdir (Mülki Məcəllənin 1159 və 1160-cı maddələri).

Mülki Məcəllənin qanun üzrə vərəsə sayılan şəxslərin dairəsi və onların vərəsəliyə çağırılması növbəliliyini müəyyən edən 1159-cu maddəsində beş növbə vərəsələr nəzərdə tutulmuşdur. Qanunverici bu cür növbəliliyi müəyyən edərək vərəsə olan şəxslərin miras qoyanla qohumluq dərəcəsini nəzərə almışdır.

Mülki Məcəllənin 1159.1.2-ci maddəsində övladlığa götürülən və onun övladlarının övladlığa götürənin vərəsələri və ya qohumları kimi övladlığa götürənin uşaqlarına və onların övladlarına bərabər tutulması təsbit edilmişdir. Bu isə qanunvericilik səviyyəsində həmin şəxslərin miras qoyanın birinci növbə vərəsələri sırasına daxil edildiyini və qanun üzrə vərəsəlik zamanı qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada miras əmlakdan bərabər pay almaq hüququnun mövcudluğunu göstərir.

Mülki Məcəllənin mirasda məcburi pay anlayışını müəyyən edən 1193-cü maddəsində qanun üzrə birinci növbə vərəsələr sırasından uşaqlar, valideynlər və arvad (ər) mirasda məcburi pay hüququ olan şəxslər kimi göstərilmişdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1193

və 1200-cü maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair" 2021-ci il 8 yanvar tarixli Qərarında məcburi pay institutunun əhəmiyyətini vurğulayaraq qeyd etmişdir ki, qanunverici Mülki Məcəllənin 1193-cü maddəsində məcburi pay hüququ olan şəxslərin dairəsini bu cür müəyyən etməklə, yəni qanun üzrə vərəsələrdən məhz birinci növbə vərəsələri göstərməklə ailə münasibətlərinin qorunub saxlanması və himayə edilməsi məqsədini güdür. Mirasda məcburi pay hüququ məcburi vərəsələrə (vəsiyyət edənin uşaqları, valideynləri və arvadına (ərinə)) vəsiyyətnamənin mövcudluğundan asılı olmayaraq həcmi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada verilən minimum pay haqqıdır.

Həmin Qərarında Plenum məcburi pay institutunun Mülki Məcəllənin 1159.1.1-ci maddəsində təsbit edilmiş qanun üzrə vərəsəlik hüququ ilə qarşılıqlı və funksional əlaqəsinin mövcudluğunu qeyd etmiş və həmin maddənin mülki qanunvericiliyin məcburi pay institutuna dair normalarına münasibətdə müəyyənləşdirici olduğunu göstərmişdir.

Bu baxımdan Mülki Məcəllənin 1193-cü maddəsində mirasda məcburi payın anlayışı və ona hüququ olan subyektlərin dairəsi müəyyən edilərkən Məcəllənin 1159.1.1 və 1159.1.2-ci maddələrində bərabər pay hüquqlu vərəsələr kimi nəzərdə tutulmuş övladlığa götürənlər və övladlığa götürülənlərin

məcburi pay hüququ olan vərəsələr qismində göstərilməməsi onların mirasdan məcburi pay hüququnun olmaması kimi qəbul edilməməlidir. Əks yanaşma Konstitusiyanın, ailə və mülki qanunvericiliyin müvafiq münasibətləri tənzimləyən normalarının məqsəd və hüquqi funksiyasına, təməl prinsiplərinə zidd olmaqla cəmiyyətin özəyini təşkil edən və dövlətin xüsusi himayəsində olan ailədə etibarlı və sağlam münasibətlərin qurulmasının təmin edilməsinə çətinlik yaradar.

Ailə qanunvericiliyinin əsas məqsədi ailənin sağlam və etibarlılığını təmin etməkdir. Qanunverici ailə birliyinin mənafeyini, ilk növbədə, onun üzvlərinin mənafeyini qorumaqla təmin etmiş olur. Bunun üçün zəruri olan hüquqi mühtin yaradılması isə dövlətin üzərinə düşən vəzifədir. Bu səbəbdən Konstitusiyada ailə münasibətlərinin tənzimlənməsi ilə bağlı təməl prinsip və birbaşa göstərişlər nəzərdə tutulmuşdur.

Konstitusiyanın 17 və 34-cü maddələrinə əsasən, cəmiyyətin əsas özəyi kimi ailə dövlətin xüsusi himayəsindədir. Uşaqların qayğısına qalmaq və onları tərbiyə etmək valideynlərin borcudur. Bu borcun yerinə yetirilməsinə dövlət nəzarət edir. Valideynləri və ya qəyyumları olmayan, valideyn qayğısından məhrum olan uşaqlar dövlətin himayəsindədirlər. Nikah və ailə dövlətin himayəsindədir. Analıq, atalıq, uşaqlıq qanunla mühafizə edilir.

Dövlət çoxuşaqlı ailələrə yardım göstərir.

Sahəvi qanunvericilik aktı olan Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin (bundan sonra - Ailə Məcəlləsi) 1-ci maddəsində həmin Məcəllənin məqsədi müəyyən edilərək qeyd olunur ki, ailə qanunvericiliyi ailənin möhkəmləndirilməsi zəruriyyətindən, ailə münasibətlərinin qarşılıqlı məhəbbət və hörmət hisləri əsasında qurulmasından, ailənin işinə hər kəsin qarışmasının yolverilməzliyindən, ailə üzvlərinin ailə qarşısında qarşılıqlı yardım və məsuliyyətindən, onların hüquqlarının maneəsiz həyata keçirilməsinin təmin olunmasından və bu hüquqların məhkəmədə müdafiəsi imkanlarından irəli gəlir. Qeyd edilməlidir ki, ailə qanunvericiliyinin bütün digər normaları məhz göstərilən məqsədin təmin edilməsinə yönəlmişdir.

Ailə qanunvericiliyində öz əksini tapmış göstərişlərin və prinsiplərin realizəsi, sağlam və etibarlı ailə münasibətlərinin qurulmasının təmin edilməsi üçün zəruri olan hüquqi institutlardan biri övladlığa götürmə institutudur.

Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 132.1.1 və 132.1.2-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair" 2012-ci il 5 oktyabr tarixli Qərarında formalaşdırdığı hüquqi mövqeyə görə, hər bir uşaq ailədə yaşamaq və tərbiyə almaq, öz valideynlərini tanımaq və onların qayğısından istifadə etmək,

onlarla birgə yaşamaq hüququna malikdir. Eyni zamanda, uşağın öz valideynləri tərəfindən tərbiyə olunmaq, öz maraqlarının təmin olunması, hərtərəfli inkişafı, onun ləyaqətinə hörmət olunması hüququ vardır.

Uşağın ailədə yaşamaq və tərbiyə almaq hüququnun həyata keçirilməsi müxtəlif vasitələrlə, o cümlədən övladlığa götürmə institutu ilə təmin edilir. Övladlığa götürmə institutunun əsas məqsədi övladlığa götürülən uşağın normal fiziki və mənəvi inkişafını təmin etməkdir. Övladlığa götürmə zamanı ailə qanunvericiliyinin əsas prinsiplərindən biri olan yetkinlik yaşına çatmayan uşaqların hüquqlarının və mənafələrinin müdafiə edilməsi prinsipi rəhbər tutulur. Övladlığa götürmənin hüquqi mahiyyəti ondan ibarətdir ki, övladlığa götürmə barədə məhkəmə qərarının qanuni qüvvəyə minməsi ilə övladlığa götürülən övladlığa götürülən arasında valideynlik münasibətləri ilə analoji hüquq münasibətləri əmələ gəlir.

Beləliklə övladlığa götürmə müəyyən hüquqi nəticələr yaradan hüquqi fakt qismində çıxış edir.

Ailə Məcəlləsinin 134.1-ci maddəsinə əsasən, övladlığa götürülənlər və onların övladları övladlığa götürülənə və onların qohumlarına münasibətdə, eləcə də övladlığa götürülənlər və onların qohumları övladlığa götürülənlərə (onların övladlarına) münasibətdə öz şəxsi qeyri-əmlak və əmlak hüquq və vəzifələrinə görə

mənşəcə qohumlara bərabər tutulurlar.

Ailə qanunvericiliyində nəzərdə tutulan bu normalar, həmçinin övladlığa götürmə məsələlərini tənzimləyən beynəlxalq hüquq sənədlərində əksini tapmışdır. "Uşaqların övladlığa götürülməsi haqqında" Avropa Konvensiyasının 10-cu maddəsinə əsasən, övladlığa götürmə övladlığa götürən şəxsə övladlığa götürülənə münasibətdə qanuni nikahda doğulmuş uşağa münasibətdə atanın yaxud ananın malik olduğu bütün hüquqları və vəzifələri verir. Övladlığa götürmə övladlığa götürülənə onu övladlığa götürən şəxsə münasibətdə qanuni nikahda doğulmuş uşağın öz atasına yaxud anasına münasibətdə malik olduğu bütün hüquqları və vəzifələri verir.

Göstərilən normaların məzmunundan aydın olur ki, qanunvericilik doğma valideynlə övladlığa götürülənə, eləcə də doğma övladla övladlığa götürülənə arasında heç bir fərq qoymadan onlar üçün bərabər hüquqi təminatlar nəzərdə tutmuş, eyni şəxsi qeyri-əmlak və əmlak hüquq və vəzifələrinə malik olduqlarını müəyyən etmişdir.

Beləliklə, həm ailə qanunvericiliyi, həm də mülki qanunvericilik övladlığa götürülənlər və övladlığa götürülənləri doğma valideyn və övladlarla eyni hüquqi statusda tanıyaraq hüquq və vəzifələr, o cümlədən miras əmlakdan pay almaq hüquqları baxımından mənşəcə qohumlarla eyniləşdirmişdir.

Konstitusiyanın 149-cu maddəsinin I hissəsinə əsasən, normativ hüquqi aktlar hüquqa və haqq-ədalətə (bərabər mənafeələrə bərabər münasibətə) əsaslanmalıdır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun bərabərlik prinsipinin məzmununa dair formalaşdırdığı hüquqi mövqeyə müvafiq olaraq, hüquqi dövlətin təməl prinsiplərindən hesab olunan hüquq bərabərliyi prinsipi Konstitusiyanın 25-ci maddəsində əks olunmaqla, məhz dövlət tərəfindən heç bir ayrı-seçkiliyə yol vermədən hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verilməsini nəzərdə tutur.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu bu Qərarla əks olunmuş hüquqi mövqelərə uyğun olaraq qeyd edir ki, övladlığa götürənlər və övladlığa götürülənlər yalnız vərəsəliklə bağlı deyil, istənilən hüquq münasibətlərinin subyektləri kimi bütün hallarda doğma valideynlər və övladlarla bərabər hüquqi təminatlara malikdirlər. Bu baxımdan Mülki Məcəllənin 1193-cü maddəsinə uyğun olaraq övladlığa götürənlər və övladlığa götürülənlər də doğma valideynlər və övladlarla bərabər qaydada mirasdan məcburi pay hüququna malikdirlər. Odur ki, qeyd edilən maddənin Konstitusiyanın müvafiq maddələri ilə uyğunsuzluq təşkil etməsi müəyyən edilməmişdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Klark Qordon Morrisin şikayəti üzrə 2017-ci il

26 may tarixli Qərarında qeyd edilmişdir ki, qanunun aydın və proqnozlaşdırıla bilən olması hüquqi dövlətin vacib təzahürlərindən biri olan qanunun ümumiliyini təmin etmək zərurəti ilə uzlaşmalıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, qanunun mətninin mütləq aydınlığı (qanunvericinin bütün mümkün ola biləcək həyati halları qanunda nəzərdə tutması) qeyri-realdır. Bu səbəbdən qanunda ümumi anlayışlardan istifadə edilməsi qaçılmazdır.

Göstərilənlərə əsasən Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakı nəticələrə gəlir:

- Mülki Məcəllənin 1193-cü maddəsi Konstitusiyanın 25-ci maddəsinin I, III, IV və V hissələrinə, 26-cı maddəsinin II hissəsinə, 29-cu maddəsinin I və VII hissələrinə, 71-ci maddəsinin I və II hissələrinə və 149-cu maddəsinin I və III hissələrinə uyğun hesab edilsin;

- Mülki Məcəllənin 1159-cu və Ailə Məcəlləsinin 134.1-ci maddələrinə uyğun olaraq Mülki Məcəllənin mirasda məcburi pay anlayışını nəzərdə tutan 1193-cü maddəsində "vəsiyyət edənin uşaqlarının, valideynlərinin" müddəası övladlığa götürülənləri və övladlığa götürənləri də ehtiva edir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VII və IX hissələrini, "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 52, 62, 63, 65-67 və 69-cu maddələrini

rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu

QƏRARA ALDI:

1. Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1193-cü maddəsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinin I, III, IV və V hissələrinə, 26-cı maddəsinin II hissəsinə, 29-cu maddəsinin I və VII hissələrinə, 71-ci maddəsinin I və II hissələrinə və 149-cu maddəsinin I və III hissələrinə uyğun hesab edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1159-cu və Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 134.1-ci maddələrinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin mirasda məcburi pay anlayışını nəzərdə tutan 1193-cü maddəsində "vəsiyyət edənin uşaqlarının, valideynlərinin" müddəası övladlığa götürülənləri və övladlığa götürənləri də ehtiva edir.

3. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

4. Qərar "Azərbaycan", "Respublika", "Xalq qəzeti", "Bakinski raboçi" qəzetlərində və "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Məlumatı"nda dərc edilsin.

5. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr

Fərhad Abdullayev

Bakı şəhəri, 19 fevral 2021-ci il

QANUNÇULUQ

hüquq jurnalı

BURAXILIŞA MƏSUL:
Rasim Həsənov

Təsisçinin hüquqi ünvanı:
Azərbaycan Respublikası, AZ1073
Bakı şəhəri, İnşaatçılar pr., 1
Telefon: (+99412) 510-10-01, 537-05-54
Qaynar xətt: (+99412) 539-76-75
www.justice.gov.az / contact@justice.gov.az

Redaksiyanın ünvanı:
Azərbaycan Respublikası, AZ1073
Bakı şəhəri, İnşaatçılar pr., 1
Telefon: (+99412) 537-06-40
Email: mojpress@justice.gov.az

"Qanunçuluq" jurnalı redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş, "Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC-də çap olunmuşdur.

"Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC-nin ünvanı:
Xaqani küç., 14, tel.: 598-26-77, 498-55-69

Bank rekvizitləri: "Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC
VÖEN 1700212121 H/h 384974 AZM 380701
Azərbaycan Beynəlxalq Bankın Səbail
filialı, kod 805551, VÖEN 9900001881,
M/h 0137010002031, SWIFT/Bik IBAZAZ-2x
Sifariş: 07 Tiraj:1000 ədəd